Emil
Krehl

DE

NUMIS MUHAMMADANIS

IN

NUMOPHYLACIO REGIO DRESDENSI

ASSERVATIS

COMMENTATIO.

AUCTORE

Dr. LUDOLF KREHL

BIBLIOTHECAE REGIAE PUBL. DRESDENSIS SECRETARIO; SOCIETATUM GERMAN. ORIENTALIS, INVESTIG. ANTIQU. PATR. SAXON. REG. DICATAE, NEC NON ASIATICAE PARISIENSIS SODALI ORDINARIO.

LIPSIAE

SUMTIBUS LIBRARIAE DYKIANAE.

1856.

PRAEFATIO.

L. B. S.

Recensioni numorum Muhammadanorum in numophylacio Regio Dresdensi asservatorum praefaturus non habeo, quod multis exponam, quae ad operae meae in apparatu illo numismatico digerendo et describendo positae et causam et rationem spectant. Studia rei numismaticae Muhammadanae quum indies magis magisque crescant, eorumque fines novissimis quidem temporibus amplius ampliusque prolatentur, quotquot in numophylaciis Europaeis latent, copiae ut aperiantur, ab omnibus harum rerum studiosis summopere desiderari, inter omnes constat. Quid quod, quum ante hos quatuor annos Petropoli in patriam reversus Dresdae consedissem, numophylacii nostri Regii numos Muhammadanos, quorum maximam partem jam *Reiskius* et *Fleischerus* *), fautor et magister summa pietate colendus, legerant et descripserant, perlustravi, eorumque descriptionem publice edere mihi in animo fuit. Quod quominus facerem, alia studia, inprimis ad Al-Makkarî celeberrimum illud opus historicum una cum *Dozy* Lugdunensi, *Dugat* Parisiensi et *Wright* Dubliniensi publice eden-

*) *Fleischerus* numos nostros hasce in classes digessit: I. Numi Chalîfarum Umajjadarum 2. II. Numi Chalîfarum ʿAbbâsidarum 27 (inter hos 2 ectypa plumb. quorum non feci mentionem). III. Numi Sâmânidarum 24. IV. Numi Bûjidarum 4. V. Numi Hamdanidarum 4. VI. Ortokidarum 1. VII. Numi Shâhorum Pers. 29 (incerti 10). VIII. Numi Mogolorum Indicorum 77 (incerti 14). IX. Numi a Britannis in India or. cusi 4. X. Numi Turcici 37 (incerti 2). XI. Numi Bulgârorum et Tatarorum 25.

dum collata, impediverunt; quae quum novissimis tandem diebus ad finem perducta essent, a duobus studiorum meorum fautoribus iterum admonitus non amplius haesitavi, plagulasque meas Lipsiam misi.

Ad numorum nostrorum et digerendorum et describendorum rationem quod attinet, imprimis *Fraehnii*, *Dornii* et *Tornbergii* auctoritatem sequendam, eorumque methodo mihi utendum esse putavi. In addendo urbium monetalium cujusque classis indice, quotquot in libris, hunc in usum a me collatis, invenire mihi contigit, *Tychsenii*, *Moelleri* atque *Stickelii* exempla secutus sum, qui quam bene de geographia numismatica meruerint, inter omnes hujus rei peritos constat. Tantum abest, ut me omnia illarum urbium nomina enumerasse putem, ut potius permulta alia in libris de re numaria Muhammadanorum scriptis, qui mihi non praesto fuerunt, obvenire mihi persuasum sit; quam ab rem, qui me negligentiae esse arguendum forte censeant, ut celeberrimae illius sententiae, quae „ultra posse neminem obligari" docet, memores aequum et justum judicium ferre bene velint, iterum iterumque enixe rogo atque oro.

Quoad *Tusturi min al-ahvâz* urbis monetalis nomen (cf. p. 27 s.) mihi tam felici esse contigit, ut, plagulis meis jam Lipsiam missis, *Stickelium* (cf. Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft, t. X, p. 297) idem nomen in numo ʿAbbâsidico invenisse cognoscerem.

Nihil restat, quam ut *Lossnitzero*, collegae amicissimo, numophylacii Regii Dresdensis directori solertissimo, qui mihi numophylacii etiam insolitis horis adeundi potestatem fecit, pro multifariis benevolentiae documentis quam maximas publice agam gratias.

Scr. Dresdae, d. XX. m. Sept. 1856.

L. Krehl.

INDEX URBIUM MONETALIUM.

CLASSIS PRIMA.

*Numi Chalîfarum Umajjadarum**).

Valîd I. ben ʿAbd-al-malik

regnavit inde ab anno Hiǵrae 86 (705 p. Chr.) — 96 (714/5).

1.

Num. arg.	Area I.	لا اله الا	*Non est Deus nisi*
		الله وحده	*Allâh unicus,*
		لا شريك له	*cui nullus est socius.*

Margo. بسم الله ضرب هذا الدرهم بواسط فى سنة ثلث وتسعين *Nomine Dei! Cusus est hic dirhem in urbe Vâsiṭ anno nonagesimo tertio* (93 = 711/2. p. Chr.).

Area II.	الله احد الله	*Allâh est unus, Allâh*
	الصمد لم يلد	*aeternus, non genuit,*
	لم يولد ولم يكن	*non genitus est; nec est*
	له كفوا احد	*ei aequalis ullus.* (Cf. Kur. Sûr. 112.)

*) Indicem urbium monetalium hujus dynastiae dedit *Stickel* in „Handbuch d. morgenländ. Münzkunde" I. p. 8 s., cui addantur nn. urb. ميسان, فيل, سوس.

Margo: محمد رسول الله ارسله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين كلّه ولو كره المشركون *Muhammad est Apostolus Dei, qui eum misit directione et vera religione instructum, ut eam omnibus religionibus superiorem redderet vel invitis plurium deorum cultoribus.* (Cf. Ḳur. Sûr. 9, 33.)

Sculptoris incuriâ littera و ante لم يولد excidit; praepositio على ante الدين كله, tam compresse est scripta, ut vestigia ejus paene evanescant.

2.

Aut Valîd II. ben Jazîd (125 — 126. a. H. = 743/4. Chr.)

aut

Jazîd III. ben Valîd (126. a. H.) aut

Ibrâhîm ben Valîd (126/7. a. H. = 744/5 Chr.).

Dirhem cusus بواسط سنة ست وعشرين ومية *in urbe Vâsiṭ anno centesimo vicesimo sexto* (a. H. 126 = Chr. 743/4).

Area I. plane congruit cum Area I. numi modo laudati; فى ante سنة hic omissum est.

Area II. item; sed quae in illa omissa est littera و hic recte est posita.

CLASSIS SECUNDA.

Numi Chalîfarum ʿAbbâsidarum *).

ʿAbd-allâh Abû'l-ʿAbbâs Al-Ṣaffâḥ

regn. ab a. H. 132. (749/50. Chr.) — 136. (753/4).

1.

Dirhem.

Area I. eadem atque in numis Umajjadarum modo laudatis, scil. *Non est Deus* etc.

Margo: بسم الله ضرب هذا الدرهم بالكوفة سنة ثلث وثلثين ومية *Nomine Dei! Cusus est hic dirhem in urbe Al-Kûfa anno centesimo tricesimo tertio* (133 = 750/1. Chr.). Circulus simplex, in quo ter ○○○ repetitum est, inscriptiones cingit.

Area II. محمد رسول الله *Muḥammad est Apostolus Dei.*

Marginis inscriptio eadem est atque in numis Umajjadarum, scil. *Muḥammad est Apostolus Dei qui eum misit* etc.

Circulus triplex inscriptionem mediam, circulus simplex, in quo sex ○, inscriptionem marginis cingit.

---

*) Indicem urbium monet. hujus dynastiae dedit *Stickel* l. l. p. 37 ss.

Abu Ǵa'far Al-Manṣûr
regn. ab a. H. 136 (753/4. Chr.) — 158 (774/5).

2.

Dirhem cusus بالكوفة سنة ثلث واربعين ومية *in urbe Al-Kûfa anno centesimo quadragesimo tertio* (143 = 760/1 Chr.)

Area I. et II. plane sunt eaedem, quae in numo modo laudato. In inscriptione Areae secundae litterae ال ante ...دين (على الدين) plane sunt deletae.

3.

Dirhem cusus *eodem loco* et *anno*. Litterarum forma eadem est atque in antecedenti.

Area I. In marginis inscriptione vocabula بسم الله deleta sunt.

Area II. Margo: ..... بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين كله ولو ..... كون

4.

Dirhem cusus بمدينة السلام سنة ست وخمسين ومية *in Madînat-al-salâm* (i. e. *Baǵdâd*) *anno centesimo quinquagesimo sexto* (156 = 772/3).

In Area II. infra sub محمد رسول الله exstat بخ بخ. Numus optime conservatus est.

Al-Mahdî Muḥammad ben Al-Manṣûr
regnavit ab a. H. 158 (774/5 Chr.) — 169 (785/6).

5.

Num. arg. Area I. لا اله الا || الله وحده || لا شريك له
Non est Deus nisi Allâh unicus, cui nullus est socius.

Margo: بسم الله ضرب هذا الدرهم بمدينة السلام سنة اثنتين وستين ومية *Nomine Dei! Cusus est hic dirhem in Madînat-al-salâm* (i. e. *Baġdâd*) *anno centesimo sexagesimo secundo* (162 = 778/9 Chr.).

Area II. محمد رسول *Muhammad Apostolus*
الله صلى الله *Dei, Deus benedicat*
عليه وسلم *ei et salutem praestet.*
الخليفة المهدى *Al-Chalîfa Al-Mahdî.*

Infra •

Margo: محمد رسول الله ارسله الخ *Muhammad Apostolus Dei, qui eum misit etc.*

6.

Dirhem cusus بمدينة السلام سنة ثلث وستين ومية *in Madînat al-Salâm* (i. e. *Baġdâd*) *anno centesimo sexagesimo tertio* (163 = 779/80 Chr.).

Inscriptiones Ar. I. duobus circulis sunt cinctae, inter quos tres ○ alternatim cum ○○ positi sunt.

Inscriptiones Areae II. plane sunt eaedem atque in Area II. numi antecedentis; infra sub الخليفة المهدى exstat ⚲.

7.

Num. aureus.

Area I. لا اله الا || الله وحده || لا شريك له *Non est Deus nisi Allâh unicus, cui non est socius.*

Marg. محمد رسول الله ارسله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين كله *Muhammad Apostolus Dei, quem misit directione et vera religione instructum, ut eam omnibus religionibus superiorem redderet.* (sine ولو كره المشركون)

Area II. محمد رسول الله *Muhammad Apostolus Dei.*

Marg. بسم الله ضرب هذا الدينر سنة ثمان وستين ومية *Nomine Dei! Cusus est hic dînâr anno centesimo sexagesimo octavo* (168 = 784/5 Chr.).

Hârûn al-Rashîd

regnav. ab a. H. 170 (786/7 Chr.) — 193 (808/9).

8.

Dirhem, attritus et mutilatus, cusus (?) بالعباسية سنة اثنى وسبعين ومية *in urbe Al-ʿAbbâsijja anno centesimo septuagesimo secundo* (? 172 = 788/9 Chr.).

In Ar. I. inscriptione marginali voc. هذا ante الدرهم plane est deletum.

Ar. II. الله || رسول || محمد *Muhammad Apostolus Dei.* Supra ع, infra ك . . . د. Litterarum forma rudissima est.

9.

Dirhem pessime conservatus.

Area I. in med. *Symbolum sunniticum.*

Marg. . . . . الله ضرب هذا الدرهم با . . . لمحية سنة احدى . . . . (Nomine) *Dei! Cusus est hic dirhem in urbe A-* (l Muhamma) *dijja* (?) *anno* (centesimo octogesimo?) *primo.*

Area II. محمد رسول الله || صلى الله عليه وسلم || مما امر . . الامير الا . . || محمد بن امير المؤ . . . . *Muhammad Apostolus Dei. Deus benedicat ei et salutem praestet! Ex iis quos* (cudi) *jussit Princeps al* (Amîn), *Muhammad filius Principis fi* (delium).

Infra جعفر, supra س.

10.

Dirhem attritus cusus بمدينة السلام سنة اثنتين وثمنين ومية *in Madînat-al-salâm* (i. e. *Baġdâd) anno centesimo octogesimo secundo* (182 = 798/9 Chr.).

Area II. محمد رسول الله || مما أمر به الامير الامين || محمد بن امير المؤمنين *Muhammad Apostolus Dei. Ex iis, quos* (cudi) *jussit Princeps Al-Amîn Muhammad filius Principis fidelium.*

Infra . . ع . . i. e. جعفر Gaʿfar.

11.

Numus aureus, cusus سنة خمس وثمنين ومية *anno centesimo octogesimo quinto* (185 = 801/2 Chr.). Nomen urbis, in qua hic dînâr cusus est, non exstat. Inscriptiones sunt eaedem quae in dînâro (Nr. 7.) supra laudato; sed in Ar. II. infra, sub verbis محمد رسول الله *Muhammad Apostolus Dei,* جعفر exstat.

12.

Dirhem cusus بمدينة بلخ سنة ثمن وثمنين ومية *in urbe Balch anno centesimo octogesimo octavo* (188 = 803/4 Chr.).

Area I. *Symbolum sunniticum.*

Area II. محمد رسول الله *Muhammad Apostolus Dei.*

مما امر به الامير المامون *Ex iis, quos* (cudi) *jussit Princeps Al-Ma'mûn*

عبد الله بن امير المؤمنين ولى *ʿAbd-allâh, filius Principis fidelium, socius*

ولى عهد المسلمين *praefecti foederi Muslimorum.*

Supra و, infra بخ exstat. Margo: محمد رسول الله ارسله الخ *Muhammad Apostolus Dei, quem misit etc.*

13.

Dirhem cusus بمدينة السلام سنة اثنتين وتسعين ومية *in Madînat-al-salâm* (i. e. *Baġdâd*) *anno centesimo nonagesimo secundo* (192 = 807/8 Chr.). In Area II. infra ة exstat.

14.

Dirhem cusus بمدينة السلام سنة ثلث وتسعين ومية *in Madînat-al-salâm* (i. e. *Baġdâd*) *anno centesimo nonagesimo tertio* (193 = 808/9 Chr.). In Area II. infra sub محمد رسول الله exstat ة vel بخ, non distincte exaratum.

ʿAbd-allâh Al-Ma'mûn

regn. inde ab a. H. 198 (813/4 Chr.) — 218 (833/4).

15.

Dirhem cusus بمد . . . . ک (?) سنة ماتين *in Mad*(înat . . . .?*) *anno ducentesimo* (200 = 815/6 Chr.).

In Area I. sub verbis *Symboli sunnitici* exstant vestigia litterarum illegibilium, quae *Reiskius* المامون legenda esse putavit. In Area II. sub verbis محمد رسول الله exstat ذو الرئاستين *possessor utriusque principatus* (i. e. du département civil et militaire). Cf. de significatione horum verborum *Stickel*, l. l. I. p. 28. s.

---

*) *Reiske:* بمدينة واسط.

Abû'l-Faḍl Ǵaʿfar Al-Mutawakkil ʿala-'llâh.

regn. ab a. Ḣ. 232 (846/7 Chr.) — 247 (861/2).

16.

Numus aureus.

Area I. لا اله الا || الله وحده || لا شريك له *Non est Deus nisi Allâh unicus, cui non est socius.*

Marg. محمد رسول الله ارسله بالهدى الخ *Muḥammad Apostolus Dei, quem misit directione* etc. (omissis verbis: ولو كره المشركون).

Area II. محمد رسول الله *Muḥammad Apostolus Dei.* Supra على, infra محمد exstat*).

Marg. بسم الله ضرب هذا الدينر سنة اربعين ومیتین *Nomine Dei! Cusus est hic dînâr anno ducentesimo quadragesimo* (240 = 854/5 Chr.). Nomen urbis, in qua cusus est, non exstat.

Abû Muḥammad ʿAlî ben Al-Muʿtaḍid Al-Muktafî billâh

regn. ab a. H. 289 (901/2 Chr.) — 295 (907/8).

17.

Numus arg. Area I. Med. *Symbolum sunniticum.*

Marg. interior. بسم الله ضرب هذا (الد) رهم بارمية سنة

---

*) *Reiskius* (in catal. manuscr.) haec vocabula sic explicat: „Potest vocabulum على non pro nomine proprio haberi, sed pro verbo عَلَى, *excelsus* vel *superior est* vel *sit*, ita ut sit sententia *extollatur Muhammed legatus Dei*, vincatque et superet religiones omnes religioni ab ipso institutae diversas. *Muhammed*, qui in fine inscriptionis nominatur, videtur Muhammed البرجمي, Wezirus al Motawackeli Chalifae, circa id temporis. Vid. *Elmacini* Hist. Saracen. p. 51."

ثلث وتسعين ومايتين *Nomine Dei! Cusus est hic dirhem in urbe Urmija anno ducentesimo nonagesimo tertio* (293 = 905/6 Chr.).

Marg. exterior. (لـ)ـله الامر من قـ(ـبل) ومن بعد ويو(مـ)ـئذ يفر (ح المؤمنون) *Dei fuit eritque imperium; atque illo die laetabuntur fideles* (sc. auxilio divino). Cf. Ḳur. Sûr. 30, 3.

Area II. لله ‖ محمد رسول ‖ الله ‖ المكتفى بالله *Deo! Muḥammad Apostolus Dei! Al-Muktafî billâh.*

Marg. محمد رسو (الله) ارسله (بالهـ)ـدى ودين الحـ(ـق) ليظـ(ـهره) على الدين كـ(ـله) ولو كره المـ(ـشركون) *Muḥammad Apostolus Dei, quem misit directione et vera religione instructum* etc.

Abû'l-Faḍl Ga'far ben Al-Muʿtaḍid Al-Muḳtadir billâh

regn. ab a. H. 295 (907/8 Chr.) — 320 (932).

18.

Dirhem pessime conservatus. Inscriptiones plane deletae sunt, ita ut nihil legi possit, nisi خمس عشرة وثلثماية (anno) *trecentesimo decimo quinto* (315 = 927/8 Chr.).

Abû Manṣûr Muḥammad ben Al-Muʿtaḍid Al-Ḳâhir billâh

regn. ab a. H. 320 (932 Chr.) — 322 (933/4).

19.

Dirhem vehementer attritus.

Area I. Satis obscura *Symboli sunnitici* vestigia exhibet.

Marg. inter. . . . . . . سنة . بتستر من الاهوا درهم . . i. e. *cusus* in urbe *Tustur min al-Ahvâz* anno . . . (?)*)

Inscriptio marginis exterioris paene tota deleta est.

Ârea II. Supra لله p. p. القاهر بالله i. e. nomen Chalîfae *Al-Kâhir billâh.*

Abû'l- Abbâs Ahmad ben Al-Muktadir Al-Râdî billâh.

regn. ab a. H. 322 (933/4 Chr.) — 329 (940/1).

20.

Numus arg.

Ar. I. لا اله الا=الله وحده. لا || شريك له || ابو العباس || بن امير المؤمنين *Non est Deus nisi Allâh unicus, cui nullus est socius. Abû'l-ʿabbâs ben Amîri-'l mu'minîn,* i. e. *Al-Râdî billâh.*

Marg. int. بسم الله ضرب هذا الدرهم بكنكوار سنة ثلث (وعشر يـ)ـن وثلثماية *Nomine Dei! Cusus est hic dirhem in urbe Kinkivâr anno trecentesimo* (vige)*simo tertio* (323 = 934/5 Chr.).

Marg. exter. inscriptio paene tota deleta est.

Ar. II. p. p. المقتدر بالله. Infra ∴

21.

Dirhem cusus بامد سنة ثلث وعشرين وثلثمايـــة *in urbe Amid anno trecentesimo vigesimo tertio* (323 = 934/5 Chr.).

Marg. exter. لله الامر من قبل ومن بعد الخ

Ar. II. الله (سـ)ـول محمد ر. Supra لله. Infra الراضي بالله

---

*) De loco vid. infra Class. V. N. 2.

22.

Dirhem pessime conservatus cusus بمد(ينة السلا)م سنة ثمان و ..... *in Mad*(înat al-salâ?)*m anno* (trecentesimo vigesimo?) octavo.

Ar. II. inscriptio eadem atque in proxime antecedenti.

Infra د, supra لله exstat.

23.

Dirhem vehementissime attritus.

Ar. I. لا اﻟ ... || الله و ..... || . ابو العـ ... *Non est Deus* (nisi) *Deus u*(nicus cui nullus est socius. A)*bû'l-ʿa*(bbâs ben Amîr-i-'l mu'minîn?).

Marginum, et interioris et exterioris, inscriptiones plane deletae sunt. Nihil distincte legi potest nisi (عشر يـ)ـن وثلثماية anno *trecentesimo* (vige)*simo* ....

Areae II. inscriptiones item deletae sunt. Nihil distincte legi potest nisi الراضى بالله in inscr. media, et .. ـهدى ودين in margine.

Abû Isḥâḳ Ibrâhîm ben Al-Muḳtadir
Al-Muttaḳî billâh
regn. ab a. H. 329 (940/1 Chr.) — 333 (944/5).

24.

Dirhem, vehementer attritus.

Ar. I. لا اله الا الله الخ *Non est Deus nisi Deus* etc. Infra ابو منصور بن || امير المؤمنين *Abû Manṣûr filius principis fidelium.* Infra لله ...... (?

Marg. inter. (ثلـ)ـثين وثلثماية cusus anno *trecentesimo (tri)gesimo* . . .

Marg. exterioris inscriptio deleta est.

Ar. II. Supra لله, quod quinque versus excipiunt, quorum litterae plane deletae sunt.

Numi cufici incerti temporis

25 — 30.

Sex numi aenei, quorum inscriptiones paene omnes deletae sunt. Fortasse attribuendi sunt Hârûno, quod, qui ante me hos numos perscrutati sunt, putaverunt.

31.

Numus aureus mutilatus, secundi post fugam saeculi.

Ar. I. لا اله الا الله الخ *Non est Deus nisi Deus.*

Margo. محمد رسول الله ارسله بالهدى الخ *Muḥammad Apostolus Dei, quem misit directione instructum* etc.

Ar. II. بسم الله ضرب هذا الدينر سنة خمس ... ومية *Nomine Dei! Cusus est hic dînâr anno centesimo . . . . . quinto.*

32.

Numulus aureus, dîn. dimidius.

Ar. I. لا اله الا الله الخ *Non est Deus nisi Deus* etc.

Supra لله (?). Infra sic fere ـس ـك.

Ar. II. Supra على. Infra litterarum vestigia, quae legere non possum, sic fere: . . . ىدر

33.

Numus aeneus vehementissime attritus.

Ar. I. *Symbolum sunniticum.*

Marg. ... ضرب هذا الفلس ...

Ar. II. Supra لله, quod solita illa || محمد || رسول الله excipiunt. Infra (?) ح .. || ك .... عبد.

CLASSIS TERTIA.

Numus Chalîfae Umajjadae Hispaniae incertus.

Urbes monetales.

اشبيلية (*Marsden* Num. or. p. 334 et 336 شبيليه), الاندلس, الزهراء.

Dirhem vehementissime attritus.

Ar. I.	لا اله الا	*Non est Deus nisi*
	الله وحده	*Allâh unicus,*
	لا شريك له	*cui nullus est socius.*

Marg. .... الدرهم بالاندلس سنة .... ين

(Nomine Dei cusus est hic) *dirhem in* urbe *Al-Andalus* (i. e. *Cordova*) *anno* (ducentesi)*mo* (?) . . .

Area II.	الله احد الله	*Allâh est unus, Allâh*
	الصمد لم يلد و	*aeternus, non genuit, neque*
	لم يولد و لم يكن	*genitus est; nec est*
	له كفوا احد	*ei aequalis ullus.*

Marginis inscriptio plane est deleta.

APPENDIX.

Numus in Hispania cusus,
quem certo ad ejus auctorem referre non licet.

Numus argenteus, vehementissime mutilatus et valde deminutus.

Ar. I. ... الله محمد || رسول الله

Ar. II. الا الله .. || غر ناط .

Quas inscriptiones hunc in modum ex numo a *Fraehnio* (Rec. p. 6*** N. 5.) laudato supplendas esse putavi:

Ar. I. لا اله الا الله محمد رسول الله *Non est Deus nisi Allâh, Muhammad est Apostolus Dei.*

Ar. II. ولا غالب الا الله ضرب في (?) غرناطة *Non est victor nisi Deus. Cusus est in* (?) urbe *Garnâta.*

Inscriptionum litterae recentioris sunt memoriae et admodum distinctae.

CLASSIS QUARTA.

Numi Amîrorum Sâmânidarum.

Urbes monetales.

آمُل, اندرابة, بخارا, بدخشان, بلخ, بنكت, البيار, پنچهير,
ترمذ, الختل, راشت, سمرقند, الشاش, فرابر, فرغانة (فرغان),
فرولر (= فرغانة? Cf. *Tornberg,* Numi cufici p. 165), المحمدية,
مرو, معدن (sc. معدن الشاش), معكر(?), نصرآباد, نيسابور, واسط.

Ismâʿîl I. ben Aḥmad
regn. ab a. H. 280 (893/4 Chr.) — 295 (907/8).*)

1.

Dirhem. Ar. I. لا اله الا الله الخ *Non est Deus nisi Allâh* etc.

Marg. inter. بسم الله ضرب هذا الدرهم بلشاش (sic) سنة ست وثمانين وميتين *Nomine Dei! Cusus est hic dirhem in urbe Al-Shâsh anno ducentesimo octogesimo sexto* (286 = 899/900 Chr.).

Marg. exter. لله الامر من قبل الخ *Dei fuit eritque imperium* etc.

Ar. II. محمد رسول الله *Muḥammad est Apostolus Dei.*

---

*) Cf., *Mirchond* Histoire des Samanides p. p. M. Defrémery p. 6.

Supra لله *Deo!* infra المعتضد بالله || اسمعيل بن احمد (Chalîfa) *Al-Mu'tadid billâh* [reg. 279 (892/3) — 289 a. H. (901/2)]. *Ismâ'îl ben Ahmad.*

2.

Dirhem, vehementer attritus, cusus .... س سنة احدى وثمانين ومايتين (?) (in urbe Al-Shâsh ?) *anno ducentesimo octogesimo primo* (?) (281 = 894/5). *Reiskius* (cf. *Eichhorn* Repertorium 17, p. 274), hunc numum anno 288 cusum esse statuens, num recte legerit, dubitaverim.

Ar. II. inscriptiones cum Ar. II. n. modo laudati plane congruunt.

3.

Dirhem cusus بالشاش سنة اربع وتسعين ومايتين *in urbe Al-Shâsh anno ducentesimo nonagesimo quarto* (294 = 906/7 Chr.).

Marginis exterioris inscriptio in Area I. mutilata est.

Ar. II. p. p. المكتفى بالله || اسمعيل بن احمد (Regnante Chalîfa) *Al-Muktafî billâh* (289 — 295 a. H. [907/8 Chr.]). *Ismâ'îl ben Ahmad.*

Supra لله exstat. Marginis inscriptio mutilata est.

Ahmad ben Ismâ'îl

regn. ab a. H. 295 (907/8 Chr.) — 301 (913)*)

4.

Dirhem, vehementer attritus, cusus بسمرقند سنة خمس وتسعين ومايتين *in urbe Samarkand anno ducentesimo nonagesimo quinto* (295 = 907/8).

*) *Ahmad ben Ismâ'îl,* teste *Mirchondo* (cf. l. l. p. 18), 23. mens. Gumâda II. a. 301 interfectus est. Cf. *Abû'l-fidâ* Annal. Mosl. II, 324.

Inscriptio marginis exterioris paene tota vel attrita vel mutilata est.

Inscriptio Areae II. inscriptioni numi modo laudati simillima; sed post solitum illud محمد رسول الله et nomen Chalifae *Al-Muktafî billâh* hic nomen Amîri احمد بن اسمعيل *Aḥmad ben Ismâ'îl* exstat.

5.

Dirhem, cusus (sic) بسمرقند سنة تسع وتسعين ومايين *in urbe Samarkand anno ducentesimo nonagesimo nono* (299 = 911/2 Chr.).

Marg. exter. ut solet لله الامر من قبل الخ.

In Ar. II. post محمد رسول الله hic (المقتـ)ـدر (بالـ)ـله et infra احمد بن (اسـ)ـمـ(ـعيل) i. e. nomen Chalifae *Al-Muḳtadir billâh* (regn. 295 — 320 = 932 Chr.) et Amîri *Aḥmad ben* (Is)-*m*(â'îl), supra لله exstat.

6.

Dirhem cusus (?) بالشاش سنة ثلثماية *in urbe Al-Shâsh anno trecentesimo* (300 = 912/3 Chr.). Quod ad annum adtinet, nescio, utrum recte legerim nec ne; litterae vehementer attritae sunt. Areae II. inscriptio plane est eadem atque in proxime antecedente.

7.

Dirhem cusus بسمرقند سنة ثلثـــماية *in urbe Samarkand anno trecentesimo* (300 = 912/3 Chr.). Ar. II. ut in modo antecedentibus.

8.

Dirhem cusus بالشاش سنة . . . حدى (?) وثلثماية *in urbe Al-Shâsh anno trecentesimo primo* (301 = 913/4). Litterae in-

scriptionis vehementissime sunt attritae; sed non puto, دى .. illud falsum esse, etiamsi, qui ante me hos numos perscrutaverunt, 302 legendum esse censuerint. ي in fine hic ن cufico simillimum est; د distincte cernitur. Inscriptio marginis exterioris, ut solet, لله الامر الخ exhibet.

Ar. II. ut in modo antecedentibus. Marginis inscriptio vehementer est attrita.

Naṣr ben Aḥmad
regn. ab a. H. 301 (913/4 Chr.) — 331 (942/3)*)

9.

Dirhem cusus بسمرقند سنة اثنتين وثلثماية *in urbe Samarkand anno trecentesimo secundo* (302 = 914/5).

Area I., *Symbolum sunniticum.* Supra ∵ exstat.

Area II. Supra لله, p. p. المقتدر بالله i. e. nomen Chalifae *Al-Muktadir billâh* et Amîri نصر بن احمد *Naṣr ben Aḥmad.*

10.

Dirhem cusus بالشاش سنة اربع وثلثمية *in urbe Al-Shâsh anno trecentesimo quarto* (304 = 916/7 Chr.).

Super inscr. med. ٧, circulo supra et infra ornatum, cernitur. Marginum interioris et exterioris inscriptiones cum inscriptionibus numorum in urbe Samarkand cusorum plane congruunt.

Ar. II. ut in antecedenti. Infra ~, supra لله (sic) cernitur.

11.

Dirhem cusus بالشاش *in urbe Al-Shâsh.* Anni nota sculptoris incuriâ omissa est, ejusque loco ساس cernitur, quod quid

*) Cf. *Mirchond* l. l. p. 27.

significet equidem nescio; fortasse nihil est nisi repetitum illud urbis nomen. — Varii sane sunt sculptorum errores in numis hujus dynastiae, inprimis quod annorum notam attinet. Cf. *Frähnii* Recensionem p. 45, 46 etc. *Tornberg,* Numi cufici p. 190. ss. Ar. II. p. p. نصر بن احمد. Supra لله.

12.

Dirhem tam vehementer attritus, ut nec quo anno nec quo loco cusus sit, certo cognosci possit. Urbis nomen سمرقند esse puto. Eidem, cui modo laudati numi, dynastae attribuendum esse, Areae II. inscriptio محمد || رسول الله || المقتدر بالله || نصر (sic) بن مد docet. Supra لله exstat.

13.

Dirhem cusus بسمرقند سنة تسع وثلثماية *in urbe Samarkand anno trecentesimo nono* (309 = 921/2 Chr.). Inscriptio media 2. marginum inscriptionibus, ut solet, cincta est.

Ar. II. ut in modo antecedentibus.

14.

Dirhem attritus, cusus بالشاش سنة اثنا عشر وثلثـــماية *in urbe Al-Shâsh anno trecentesimo duodecimo* (312 = 924/5 Chr.).

Ar. II. ut in modo antecedenti.

15.

Dirhem cusus بمعـ(د)ن سنة احدى وعشرين وثلثماية *in urbe Ma'din* (?) *anno trecentesimo vigesimo primo* (321 = 933 Chr.) Urbis nomen vehementer attritum est.

In Ar. I. supra ط cernitur.

Ar. II. لله *Deo!*

محمد *Muhammad*

رسول الله *Apostolus Dei*
(القاهر) . بالله (Al-ḳâhir bi)*llâh*
(نصر بن) احمد (Naṣr ben) *Aḥmad.*

16.

Dirhem cusus بنيسابور سنة اربع وعشرين وثلثماية *in urbe Nîsâbûr anno trecentesimo vigesimo quarto* (324 = 935/6 Chr.).

In Ar. I. supra لله cernitur.

Ar. II. p. p. الراضى بالله || نصر بن احمد *Al-Râḍî billâh. Naṣr ben Aḥmad.* Supra لله exstat.

17.

Dirhem cusus *eodem loco* et *anno*, iisdemque instructus titulis.

18.

Dirhem, vehementer attritus, cusus بسمرقند سنة ست (وعشرين وثلثماية) *in* urbe *Samarḳand* anno (trecentesimo vigesimo?) *sexto* (326 = 937/8 Chr.). In Ar. I. infra س exstat.

Ar. II. p. p. الراضى بالله || نصر بن احمد nomen Chalîfae *Al-Râḍî billâh* [regn. inde ab a. H. 322 (933) — 329 (940/1 Chr.)] et nomen Amîri *Naṣr ben Aḥmad* exhibet. Supra لله exstat.

19.

Dirhem tam vehementer temporis injuriam passus, ut neque anni notatio, neque urbis nomen distincte legi possit.

Ar. II. p. p. الراضى بالله || نصر بن احمد. Supra لله. *Al-Râḍî billâh. Naṣr ben Aḥmad.*

20.

Dirhem, vehementer attritus, cusus بالشاش (?) ..ع.... وثلثماية *in urbe Al-Shâsh* (?) anno *trecentesimo* (vigesimo vel *quarto*, vel

septimo, vel *nono*?) In Ar. I. supra س cernitur. Nomen urbis non distincte exaratum est.

Ar. II. p. p. نصر بن احمد || الراضى بالله.

21.

Dirhem fractus, cusus بسمرقند سنة تسع وعشرين وثلثماية *in urbe Samarkand anno trecentesimo vigesimo nono* (329 = 940/1 Chr.). In Ar. I. sub inscriptione med. infra بخ ٢ بخ, supra ٦ cernitur.

Ar. II. p. p. نصر بن احمد || المتقى بالله *Al-Muttaki billâh* (hic τῷ لله simillimum) et *Naṣr ben Aḥmad.* Supra لله.

Nûḥ ben Naṣr
regn. ab a. H. 331 (943 Chr.) — 343 (954/5).

22.

Dirhem cusus بالشاش سنة ثلث وثلثين وثلثماية *in urbe Al-Shâsh anno trecentesimo tricesimo tertio* (333 = 944/5 Chr.).

Marg. exter. لله الامر الخ *Dei fuit eritque imperium* etc.

In Ar. I. med. supra ∴ cernitur.

Ar. II. p. p. نوح بن نصر || المتقى لله *Al-Muttaki billâh* et *Nûḥ ben Naṣr.* Supra لله exstat.

23.

Dirhem cusus ببخارا سنة ثمان وثلثين وثلثماية *in urbe Buchârâ anno trecentesimo tricesimo octavo* (338 = 949/50 Chr.).

Inscriptiones marginum, et exterioris et interioris, perdistincte sunt exaratae.

Marg. ext., ut solet, لله الامر الخ *Dei fuit eritque imperium* etc.

Ar. II. p. p. نوح بن نصر || المستكفى بالله *Al-Mustakfi billâh.* (بالله hic τῷ لله simillimum) *Nûḥ ben Naṣr.* Supra لله, infra vestigium sigli attriti exstat.

24.

Dirhem deminutus, cusus *eod. loco* et *anno.*

Ar. II. p. p. نوح بن نصر || المستكفى بالله. Supra لله.

25.

Dirhem, vehementer attritus, cusus ببخارا سنة اربع واربعين وثلثماية *in urbe Buchârâ anno trecentesimo quadragesimo quarto* (344 = 955/6 Chr.).

Ar. I. لا اله الا الله الخ *Non est Deus nisi Deus* etc. Infra الملك المويّد *Rex* (a Deo) *corroboratus.*

In marginis exter. inscriptione verba sic se habent: لله الامر من من (sic) قبل ومن بعد الخ.

Ar. II. p. p. ut in antecedentibus نوح بن نصر || المستكفى بالله.

26.

Dirhem tam vehementer attritus, ut neque *anni* neque *loci* notatio legi possit.

Ar. II. ut solet supra لله, p. p. نوح بن نصر || المستكفى بالله exhibet.

'Abd-al-Malik ben Nûḥ

regn. ab a. H. 343 (954/5 Chr.) — 350 (961/2).

27.

Dirhem, vehementer attritus et deminutus, cusus . . . . . بسمر ثمان و . . . . ين وثلثماية *in urbe Samar*(kand anno) *trecentesimo* (quadragesimo?) *octavo* (348 = 959/60 Chr.).

Ar. I. ut in antecedentibus لا اله الا الله الخ *Non est Deus nisi Deus* etc. Supra ب cernitur.

In Ar. II., supra لله, p. p. nomen Chalîfae المستكفي بالله jam a. 334 (946) destituti et a. 338 (949/50 Chr. cf. *Abû'l-fidâ* Annal. Muslim. II, 454.) mortui, et عبد الملك بن نوح exstat. Ejusdem erroris exempla vid. apud *Tornberg,* Num. Cuf. p. 236. s. *Frähn* Rec. p. 96. ss.

Nûh II. ben Manṣûr
regnavit ab a. H. 365 (976 Chr.) — 387 (997)*)

28.

Numus aeneus vehementissime temporis injuriam passus, ita ut neque *anni* neque *loci,* quo cusus est, notatio legi possit.

Ar. I. *Symbolum sunnîticum* exhibet. Supra ه, infra ~ exstat.

Ar. II. لله || محمد || رسول || الله || نوح

---

*) Cf. *Mirchond* Histoire des Sâmânides éd. Defrémery p. 44 — 78.

CLASSIS QUINTA.

Numi Amîrorum Bûjidarum.

Urbes monetales.

آمُل, أرّجان, اصفهان, انبر, الاهواز (?), ايدج, برقعيد, البصرة, بغداد, بَمّ (cf. *Fraehnii* Opp. posthuma ed. *Dorn* I, 256), تُسْتُر من الاهواز, سمرقند, سِمْنان, سوق (?) الاهواز, سيراف, شيراز, ماه الكوفة, المحمدية, مدينة السلام, الموصل, واسط.

Mu izz al-daula Abû'l-Ḥusain Aḥmad

Amîr al-umarâ inde ab a. H. 334 (945/6 Chr.) — 356 (966/7).

1.

Dirhem. Ar. I. لا اله الا الله *Non est Deus nisi Allâh*

وحده لا شريك له *unicus, cui non est socius.*

معزّ الدولة *Muʿizz al-daula*

ابو الحسين *Abû'l-ḥusain*

بويه *Bûja*

Marg. inter. بسم الله ضرب هذا الدرهم ببغدا . (?) سنة ست وثلثين وثلثماية *Nomine Dei! Cusus est hic dirhem in urbe*

Bağdâ(d?) *anno trecentesimo tricesimo sexto* (336 = 947/8 Chr.). Urbis nomen vehementissime est attritum.

Marg. inter. لله الامر من قبل الخ *Dei fuit eritque imperium* etc.

Ar. II. لله *Deo!*

محمد رسول الله *Muḥammad Apostolus Dei.*

صلى الله عليه وس . . *Deus ei benedicat et s*(alutem praestet)

المطيع لله *Al-Muṭî' lillâh*

. . عماد الدولة *'Imâd-al-daula*

ابو الحسين *Abû'l-Ḥusain*

بويه *Bûja*

Marg. . . . ن الحق ليظهره على الدين كله . . . (Muḥammad est Apostolus Dei, qui eum misit directione et reli)*gione vera instructum ut eam omnibus religionibus superiorem redderet* (vel invitis plurium deorum cultoribus).

2.

Dirhem, in duas partes fractus et deminutus, cusus: بتستر من الاهواز سنة . . . ع(?) وثلثين وثلثماية in *Tustur min al-ahvâz anno trecentesimo tricesimo* (quarto vel septimo vel no)*no* (334 = 945/6. 337 = 948/9. 339 = 950/1 Chr.).

Areae I. inscriptiones vehementissime sunt attritae. Ecce quae restant: || لا اله الا الله || وحده . . . . . . له || مـ . . الدولة || ابو الحسين || بو . . *Non est Deus nisi Deus unicus cui* (non est socius). *M*(u'izz) *al-daula, Abû'l-Ḥusain, Bû*(ja). — Infra بخ (?) cernitur, cujus a sinistrâ litterarum duarum (?) vestigia supersunt.

Marg. exter. لله الامر الخ.

Ar. II. inscriptiones item vehementissime sunt attritae; nihil restat nisi: محمد رسول الله . || صلـ . .

Quae de nomine urbis monetalis mihi dicenda esse videntur, haec sunt. Dubia illa سستر من الاهواز distinctissime sunt exarata.

Inter omnes territorii, الاهواز dicti, (de quo vid. *Edrîsî* p. *Jaubert* I, 379) urbes, hujus تستر solum nomen litteris in numo nostro exstantibus quadrat. Hanc urbem, quam *Al-Kazvînî (Âtâr al-bilâd* ed. *Wüstenfeld* p. ١١٤) قصبة الاهواز nominat, et quam *Abû'l-farağ* (Histor. Dyn. ed. *Pocockii* p. 179) jam ʿ*Omari* temporibus ita munitam fuisse refert, ut sola inter reliquas illarum regionum urbes Moslimorum exercitibus resistere posset, et incolarum industriâ et soli fertilitate floruisse ipse *Al-Kazvînî* (l. l.) et *Edrîsî* (l. l. p. 382) testes sunt. Quid quod *Jâkût* (in libro *Al-Mushtarik* ed. *Wüstenfeld p.* ٨١) de urbibus ejusdem atque nostra nominis disserens *Tustur* بلدة كبيرة مشهورة اجلّ مدينة بخوزستان fuisse refert, qua in laude et *Ibn Baṭûṭâ* (p. p. *Defrémery* et *Sanguinetti* II, 23. s.) et autor libri *Marâṣid al-iṭṭilâ'* (ed. *Juynboll* I, p. ٢٤) cum eo consentiunt. Cf. et *de Sacyi* Chrestom. Arabe I, 244. de persica hujus nominis origine.

Quid numi nostri sculptorem moverit, ut pernoto illi urbis nomini, ad situm ejus melius definiendum, من الاهواز adderet, facillime intelliges, si memineris, duas fuisse ejusdem nominis urbes, quarum una in territorio *Al-Ahvâz*, altera in territorio *Bağdâd* sita erat. Cf. *Jakût* l. l.

Idem urbis monetalis nomen obvenit in numo ʿAbbâsidico a *Fraehnio* (Rec. p. 22** Nr.* 327) laudato, et fortasse etiam in numo Amîri Bûjidae a. 343. cuso. Cf. *Fraehn* l. l. p. 597* d, 1. Cf. supra p. 11. Nr. 19.

Rukn al-daula Abû Alî Ḥasan

Amîr al-umarâ inde ab a. H. 338 (949/50 Chr.)*) — 366 (976/7)**).

3.

Dirhem cusus بارجان سنة اربع واربعين وثلثماية *in urbe Arraǵân anno trecentesimo quadragesimo quarto* (344 = 955/6 Chr.).

Ar. I. p. p. ركن الدولة ابو على بويه *Rukn al-daula Abû Alî* (filius τοῦ) *Bûja.*

Marg. exter. لله الامر الخ.

Ar. II. p. p. عضد الدولة || ابو شجاع *ʿAḍud-al-daula. Abû Shuǵâʾ.* Supra لله.

Numus temporis incerti.

4.

Dirhem, vehementissime temporis injuriam passus, cujus in A. I. quatuor linearum inscriptio exstitit, cujus vestigia exceptis his: لا اله الا الله || .. امر للمعى الدولة || . بو الحسين plane evanuerunt. I. e. *Non est Deus nisi Deus.* Quae in litterarum illarum vestigiis lateant, equidem nescio quomodo cognoscam. Infra ح, supra figura triangulo simillima cernitur.

Marginis inscriptio plane est deleta.

Ar. II. Supra لله, quod haecce excipiunt: || محمد رسول الله ـاه امىد بالله || . . . دولة || ابو حسيد . . Num in his المقتدر بالله latet?

*) Cf. *Abû'l-fidâ* Annal. II, 454.

**) Cf. *Abû'l-fidâ* Annal. II, 526.

Infra ح exstat.

Reiskius in catal. manuscr. (in numophylacio nostro asservato) de numo nostro haec habet: „In Area (I.) videor mihi obscura vestigia nominis صمصام الدولة *Samsam oddaulae* deprehendere, qui princeps Bujida ab a. 379 ad a. 388 (Chr. 989 ad 998) regnavit. Apparent adhuc aliorum principum Bujidarum nomina, sed obscura ut recte agnosci nequeant.

In postica nomen Chalifae al Caderi billahi satis clare legi potest, sed nomen principis Bujidae deletum est.“

CLASSIS SEXTA.

Numus Amîri Ḥamdânidae.

Urbes monetales.

البصرة, بغداد (et مدينة السلام), الرافقة, الرحبة, المصيصة (cf. *Fraehnii* Opp. posth. ed. *Dorn* I, p. 259) الموصل, ميفرقين (i. e. ميافارقين), نصيبين, واسط.

Nâṣir al-daula Abû Muḥammad Al-Ḥusain ben ʿAbd-allâh

regn. Mauṣili ab a. H. 317 (929/30 Chr.) — 358 (968/9).

Num. argenteus.

Ar. I. لا اله الا || الله وحده || لا شريك له || ناصر الدولة || الحسن بن عبد الله *Non est Deus nisi Deus unicus, cui nullus est socius. Nâṣir al-daula Al-Ḥusain* (leg. الحسين) *ben ʿAbd-allâh.*

Marg. ضرب هذا الدرهم بالموصل سنة ثلثين وثل . . . ية

Cusus est hic dirhem in urbe Al-Mauṣil anno trecentesimo tricesimo (330 = 941/2 Chr.).

Ar. II. لله || محمد رسول الله || المتقى لله || . بو منصور . . . || امير المومـ . . . *Deo! Muhammad Apostolus Dei. Al-Muttaḳî lillâh* (leg. billâh) (A)*bû Manṣûr* (ben A)*mîr al-mu'*-(minîn).

CLASSIS SEPTIMA.

Numi Principum Ortoḳidarum.

Urbes monetales.*)

ميافارقين, ماردين, دُنَيْسر, حصن, امد.

Numus regis Mâridîn (s. Dijâr Bakr.)
Ḥusâm al-dîn Jûluḳ Arslân ben Ḳuṭb al-dîn
regn. inde ab a. H. 580 (1184 Chr.) — 597 (? 1200/1).

1.

Num. aen.

Ar. I. الامام النا *Al-imâm alnâ,,*
صر للدين *ṣir lil-dîn*
امير المومنين *Amîr Al-Mu'minîn.*

Marg. . . . . ارسلا . . . حسام الدين . ملك ديار بكر يولق

---

*) Non habeo quas addam hisce jam a *Moellero* (in libro de numis orientalibus in Numophyl. Gothano asservatis etc. p. 152.) laudatis, urbes monetales Ortoḳidarum.

Husâm-al-dîn (ma)*lik dijâr bakr Jûluk arslâ*(n); reliqua inscriptionis marginalis vestigia tam vehementer sunt attrita, ut certo cognosci nequeant. Sed non errasse mihi videor, statuens hunc numum anno *quingentesimo octogesimo nono* (589 = 1193 Chr.) esse cusum. Cujus rei inter primos testes mihi summa *Fraehnii* auctoritas esse videtur, ejusdem numi in Academiae Petropolitano conservati exemplar (*Recensio* pp. p. 161 s.) explicantis.

In sculptura illa, quae in Ar. II. cernitur, describenda, ipsis *Fraehnii* uti mihi liceat verbis: „Quatuor figurae hominum: media sedet, demisso capite, quasi lugens; secunda a latere ejus stat manum elatam ad nescio quid intendens; tertia ante sedentem passis et sublatis manibus capiteque sinistrorsum inclinato luctum prae se fert; sedenti a tergo quarta adstat demissam manum tendens. (Non dubito, quin hic scena lugubris repraesentetur. Atque sane dicto anno 589 Saladinus e vita discesserat).“

Numi nostri effigiem et descriptionem vid. in *Grote* Blätter für Münzkunde Tab. 22. Nr. 276. Ejusdem numi descriptionem, adjecta ejus effigie, dederunt: *Marsden,* Numismata orientalia illustrata (Lond. 1823) p. 123 (cf. tab. VIII. Nr. CXV) et *Barthélemy* in Mémoires de littérature etc. de l'Académie Royale des inscr. et belles lettres (1759) T. 26, p. 567 (cf. Tab. II. Nr. 14). Sed inter omnes primus conferatur *Fraehn* de eo disserens in libro: *Sammlung* kleiner Abhandlungen etc. p. 113 ss. Cfr. *Stickel* in „Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft“ Vol. X, p. 300. Nr. 26.

Numus regis Ḥiṣn Kaifâ
Nûr al-dîn Muḥammad ben Ḳarâ Arslân
regn. inde ab a. H. 562 (1166 Chr.) — 581 (1185/6).

2.

Numus aeneus, vehementissime temporis injuriam passus, ita ut nihil certo cognosci possit, nisi haec in Ar. I. inscriptionis vestigia:

..ـك الامرا محمد

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

quae hunc in modum mihi supplenda esse videntur (cf. *Marsden* l. l. p. 146) ملك الامرآء محمد بن قرا ارسلان بن داود بن سكمان بن ارتق نصر الامام المستضى بامر الله امير المومنين i. e. *Rex principum Muḥammad ben Ḳarâ Arslân ben Dâvûd ben Sukmân ben Ortoḳ adjutor antistitis Al-Mustaḍî biamr allâh principis fidelium.*

In Ar. II. cernitur effigies capitis diademate ornati, artificiose sculpti, inscriptione marginali cincta, cujus fere omnia vestigia tam vehementer sunt attrita, ut legi nequeant.

CLASSIS OCTAVA.

Numi Muwaḥḥidarum.

Urbes monetales.

تونس, فاس.

1.

Numus argenteus, quadratus, tenuis.

Ar. I. (leg. الله) لا اله الا للله *Non est Deus nisi Allâh,*
الامر كله لله *Imperium universum Dei est.*
لا قوة الا بالله *Non est potentia nisi in Deo.*

Infra دونس (تونس *Tûnus**), et .•. ○ exstat.

Ar. II. (leg. الله) لله ربنا *Allâh dominus noster.*
محمد رسولنا *Muḥammad Apostolus noster.*
المهدى امامنا *Al-Mahdî antistes noster.*

Infr. ad sinistram ○, ad dextram .•. cernitur.

---

*) Cf. idem nomen in numo ejusdem dynastiae apud *Adlerum* (Museum Cuficum Borgianum vel. Rom. 1782) p. 98 infra.

Litterae inscriptionum, quibus numus noster instructus est, recentiores sunt. Similes numos exhibent *Höst,* Fez und Marokko tab. XXXIII. Nr. 13. 14. *Marsden,* Numismata orientalia tab. XXII. Nr. 373. *Möller,* de numis orientalibus in num. Goth. ass. Ed. 2a. Tab. Nr. CXXVI. M.

2.

Numus argenteus, ejusdem formae, iisdemque, quibus proxime antecedens, instructus inscriptionibus. Sed in Ar. I. تونس et siglum illud non adest.

3 — 5.

Tres numi argentei, ejusdem formae, iisdemque characteribus et inscriptionibus ornati. Urbis nomen deest.

6.

Numus argenteus, antecedentibus omnino congruens sed temporis injuriam passus. Non legi possunt nisi haec:

Ar. I. . . الله الا . . || . . امر كله لله . || . . قو . .

Ar. II. . . . || . . محمد رسو . . . || المهدى امـ . . . .

CLASSIS NONA.

Numus Mamlûki Baḥritae.

Urbes monetales dynastiae Mamlûkorum Baḥritarum.

حلب, حماه (Cf. *Pietraszewski* Numi Mohammedani Fasc. I. p. 13 ss.), دمشق (scribitur etiam دمشك cf. *Fraehnii* Rec. p. 630), سكندرية (sic *Marsden*, Num. orr. p. 248), طرابلس (Syriae), القاهرة.

Fragmentum numi aurei, vehementissime temporis injuriam passi. Ar. I. exhibet vestigia litterarum tam vehementer attritarum, ut, ad quem dynastam auctorem numus noster referendus sit, cognosci nequeat. Nihil legere potui exceptis hisce:

لا . اللالا لا . ب (?) || . . ى . . . || ـــ لـــ

Ar. II. رسو . . . || اله الا ال . || ارسله

Fragmentum nostrum omnino numo illi simillimum est, cujus exemplar exstat in opere *Sawaszkiewiczii,* le génie de l'orient tab. 8. Nr. 76. Cfr. et *Marsden* l. l. Nr. CCLXV.

CLASSIS DECIMA.

Numi Chânorum Gûǵidarum

sive

Chânorum Ordae aureae).*

Urbes monetales.

اوردوبازار, اوردو, اوردابازار (?), اوراك (?), ازاف, اركارك (?), بوالغار (vel بولغار vel بلغار), باكو, اوكاك, الاوردو الجديد, تبريز, بنك بازار (Bing bâzâr?) vel بنك نادار (Bing nâdâr?) حاجى ترخان (Astrachan), خوارزم, دربند (cf. *Fraehnii* Opp. posthum. ed. *Dorn* I, p. 318), راحار (?) سراى, سراى الجديد, بلد, سراى جديد, السراى الجديد [ة], سراى الجديدة) سغناق, (السرايچوق, سراىچوق) سرايچوق, سراى الجديد, القريم الجديد, قريم, شهون (?), شماخى, شابران, (السغناق), كفرحد (?), كروسى (?), كاث (?), كارت (?), (**قريم عرالاماب (?) محمودآباد, (?محشى =) محسى, ماجر الجديد, ماجر, كلستان, بارحين (? *Fraehn* Rec. p. 245), يانكى شهر (?),

---

*) De variis horum Chânorum nominibus conferatur *Fraehnii* Recensio p. 187.

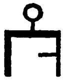
**) Dubito quin epitheton illud sit geographicum. Cf. *Fraehn* Rec. p. 334. Latent fortasse in eo verba عن الآفات i. e. المحروسة عن الافات.

Mängu-Tîmur Chân.

1.

Numus argenteus, una ex parte auro obductus

Ar. I. العـ . .

الدا ئمـ .

الر العا

ب بمـ

quae nisi egregie fallor hunc in modum sunt explicanda (cf. *Fraehnii* Rec. p. 192): العز الدائم والر (ب ?) القائم *Gloria mansura et Dominus* (? vel الشرف i. e. *nobilitas) per se subsistens (constans?).*

Ar. II. ٦٧٣ || . كـا . || . . الكر i. e. الدرهم *Dirhem* cusus in . . . a. 673 (= 1274/5 Chr.).

2.

Numus argentus proxime antecedenti simillimus, una ex parte auro obductus, easdemque exhibens inscriptiones.

Ar. I. العبد

الكا بمو

الر .

ب بمـ

In Ar. II. nihil certo cognosci potest nisi: ٧٣

Gajjâṯ-al-dîn Muḥammad Uzbek Chân.

3.

Fragmentum numi argentei vehementissime attriti et mutilati, in quo nihil nisi anni ٧١٥ (715 = 1315/6 Chr.) notatio superest.

Ǵalâl-al-dîn Maḥmûd Ǵânî Bek Chân.

4.

Fragmentum numi arg. vehementissime mutilati et attriti, in quo nihil restat nisi الجديد ٧٤٢ i. e. cusus anno 742 (= 1341/2 Chr.) in urbe الجديدة (?) السراى *Al-Sarâï al-ǵadîda.*

5.

Fragmentum numi arg. vehementer attriti. Ar. I. (الـسـ)ـلطان (جـ)ـاني بيك خان ..... ? i. e. *Al-Sulṭân* (justus Ǵalâl-al dîn Maḥmûd) *Ǵânî Bek Chân.*

Ar. II. (?) ٧٤٣ كلسان (ضـ)ـرب *Moneta* urbis *Gülistân* (sic legendum pro Gülsân) a. 743 (= 1342/3 Chr.) vel 753 (?).

6.

Numus arg.

Ar. I. السلطان العادل *Sulṭânus justus*
Tshambek-Chân *Tshambek-Chân*
جلال الدين محمود *Ǵalâl-al-dîn Maḥmûd*
سلطان *Sulṭân*

Versus secundus mogolice exaratus est. Cf. *Fraehnii* Rcc. p. 227. Nr. 7.

Ar. II. ضرب السراى *Moneta* urbis *Al-Sarâï*
الجديدة في *al-ǵadîda* (in)
سنة ٧٤٣ *anno 743.*

7.

Numus argent. vehementer mutilatus. Ar. I. || العادل ... Tshambek Chân || الـ . محـ . . د .. Litterae vocabuli mogolici „Chân" hic, ut in numo a *Fraehnio* l. l. Nr. 7[a] laudato, cum د τοῦ محمود coaluerunt.

Ar. II. ٧٤٣ || فى الجديدة || . . السر . . *Moneta* urbis *Al-Saráï al-ǵadîda* cus. a. 743.

8.

Numus arg. Ar. I. (السلـ)ـطا(ن) العادل (جلال) الدين محمود (جا نى) بيك خان *Sultânus justus Ǵalâl-al-dîn Maḥmûd Ǵânî Bek Chân.*

Ar. II. (?) ٧٤٧ـــس (ضر(ب) سراى الجديد(ة *Moneta* urbis *Al-Saráï al-ǵadîd*(a) cus. anno 747 (? = 1346/7 Chr.). Num. ٤ vehementer attritum vel non satis distincte exaratum est. Num ٧٩٧ legendum?

Muḥammad Birdi Bek Chân.

9.

Fragmentum numi arg. Ar. I. كين (?) بىر بك خان Num in his nomen τοῦ محمد بردى بك خان latet?

Ar. II. ٧٥٩ ضرب ازاق *Moneta* urbis *Azâḳ* (Azow) cus. anno 759 (= 1357/8 Chr.).

10.

Fragmentum numi arg., *eodem loco* et *anno* cusi. In Ar. I. vestigia litterarum mogolicarum et infra خان (?) محمد vel (?) ـــمحمد . .supersunt.

11.

Fragmentum numi arg. Ar. I. valde obscura et indistincta litterarum mogolicarum (?) vestigia exhibet.

Ar. II. ٧٥٩ كلستان سنه (Moneta urbis) *Gülistân* cus. a. 759 (= 1357/8 Chr.)

Ḳulpa (Ḳulna?) Chân.

12.

Fragmentum numi arg.

Ar. I. ل طا العا (السلطان العادل ?) *Sulṭânus justus*

قر لک خان (قولنا ? خان) *Ḳulnâ Chân.*

Ar. II. ٧٩١ ضرب ىبلـد كلسا(ن) *Moneta urbis Gülistân* cus. a. 761 (= 1359/60 Chr.).

Murîd Chân.

13.

Numus arg. vehementer attritus.

Ar. I. (الســ)ـطا(ن) العا(دل) *Sulṭânus justus*

مريد خـ(ـان) *Murîd Chân,*

خلد مـ(ـلكه) *cujus regnum perenne vigeat!*

Ar. II. ضرب *Moneta*

كلسان للسراى urbis *Gülistân lil-sarâï*

سنه ٧٦٣ cus. a. 763 (= 1361/2 Chr.).

Ġajjâṯ-al-dîn Muḥammad Bûlak Chân.

14.

Fragmentum numi arg., cujus in Ar. I. ... عظم ... ىك خان supersunt, quae forte (cf. *Fraehn* l. l. p. 291) hunc in modum sunt explicanda: السلطان اعظم بولك خان *Sulṭânus supremus Bûlak Chân.*

Ar. II. ٧٨٠ ملكه . . . بلغار . ضر *Moneta Bulǵâri* cus. a. 780 (= 1378/9 Chr.) (Dynastae) *regnum* (perenne vigeat).

Numi incerti.

15.

Fragmentum numi arg. Ar. I. ـ لدين خان

Ar. II. ٧٨ــ عظم

16.

Fragmentum numi arg. Ar. I. عظم شا . بيك خا ., quae, nisi egregie fallor, hunc in modum sunt supplenda et explicanda: (cf. *Fraehn* l. l. p. 365) السلطان الاعظم شادى بك خان *Sultânus supremus Shâdî Bek Chân.*

Ar. II. ٧ بلغار . . . ض . لكه . . خلد i. e. خلد ملكه ضرب بلغار ـ٧ *cujus regnum perenne vigeat. Moneta Bulǵâri* cus. a. 7 —.

17.

Numi arg. fragmentum, in quo nihil legere potui nisi ضرب) كلسان.

18.

Fragmentum numi arg. perpauca litterarum vestigia exhibens. Ar. I. ٧ عار || كا لد . . || لد . . . Ar. II. . . السر الجـ (?) *Moneta* urbis *Al-Sarâï al-ǵadîda* (?).

19.

Fragmentum numi arg. Ar. I. || (vel ك vel ده) . . سهور حوره خلد ملكه. Ar. II. يده . . . . || سراى ر . . || ـن . . Cus. in urbe *Al-Sarâï al-ǵadîda.*

20.

Fragmentum numi arg. Ar. I. خلد ربك خان.

Ar. II. ٧١ . ١٦ || . . . . || ضرب سرى *Moneta Sarâï.* In med. vestigia Tamgae mogol.

21.

Fragmentum numi arg., in urbe . كلستا *Gülistân* cusi. Infra sub nom. urbis vestigia litterarum mogolicarum restant, quae quomodo explicem, equidem nescio.

22.

Fragmentum numi arg. cujus in Ar. I. ها . || خان et Tamga restant. Vestigia litterarum, quae Ar. II. exhibet, tam obscura et attrita sunt, ut quomodo sint explicanda nesciam.

23.

Fragmentum numi arg. Ar. I. nihil exhibet nisi خلد, Ar. II. satis obscura.

24.

Fragmentum numi arg. Ar. I. خانى (num جانى بك legendum?) Ar. II. سرا Moneta urbis *Sarâï* . . . (?)

25.

Fragmentum numi arg. Ar. I. . ا . || . . مه نوقنا || . . . . اللطا

Quae sic supplenda et explicanda esse videutur: السلطان العادل توقتا ميش *Sultânus justus Tuktâmish Chân.*

Ar. II. ى . . || ورد و || . ضر i. e. ضرب اوردوى سنة *Moneta Ordû.* Eundem sculptoris errorem, per quem ى illud ad اوردو trahendum, falso in versu sequente posuit cf. apud *Fraehnium* l. l. p. 340. Nr. 144.

26.

Fragmentum numi arg., cujus Ar. I. || (?) السلطان || . صر ጠ بالا exhibet. In Ar. II. (?) عصر et vestigia litterarum mogolicarum exstant.

27.

Quinque numorum arg. fragmenta, in quibus nihil certo cognoscere licet.

CLASSIS UNDECIMA.

Numi Châni Ḳrîmensis.

Shâhîn Girâï.

1.

Numus aeneus. Ar. I. خان || شاهین کرای || بن احمد کرای || سلطان *Chân Shâhîn Girâï ben Aḥmad Girâï Sulṭân.* Ar. II. ضرب فی باغچه سرای سنه ١١٩١ *Moneta* cus. in *Bâġtsha Sarâï* a. 1191 (= 1777 Chr.). Supra ب cernitur ꝏ.

2.

Numus aeneus, proxime antecedente multo major, easdem inscriptiones exhibens, cusus *eodem loco* et *anno*.

3.

Numus aeneus vehementer attritus. Ar. I. خان شاهین کرای *Chân Shâhîn Girâï.* Ar. II. ضرب باغچه سرای *Moneta* urbis *Bâġġa Sarâï.* Anni nota deest.

CLASSIS DUODECIMA.

Numus Chân Ġânidae.

Urbs monetalis: بخارا.

Sajjid Amîr Ḥaidar.

Numus argenteus vehementissime mutilatus atque attritus.

Ar. I. ١٢٣٦ سيد امير حيدر *Sajjid Amîr Ḥaidar.* Cusus anno 1236 (= 1820/1 Chr.).

Ar. II. ١٢٣٦ ضرب بخارا || ی ..ىر.. || .... *Moneta* urbis *Buchârâ* cus. a. 1236.

CLASSIS TERTIA DECIMA.

Numi Bâberidarum,

qui vulgo *Magni Mogoli* audiunt.

Urbes monetales.*)

اتاوا (vel اتاوه cf. *Marsden* Numismata or. p. 654), اجمير, احمد آباد, احمد نكر فرخ آباد, اردوظفرقرين (?), اركات, اسير, اكبرآباد (i. e. Akra), اكبر نكر, اكره, اندرپور (?), اورنك آباد (= خجسته بنياد), برهانپور, بنارس, بيجاپور, پتنه, تركورا, خجسته بُنياد, دار السرور (= برهانپور cf. *Marsden* l. l. 657), دَهْلى, سورت, سولاپور, شاه جهان آباد (= Dehli), عظيم آباد, فتح پور, كتك, كرّه, كلكته, كلكنده, كورا, لاهور, لكهنو (cf. *Marsden* l. l. 697 دار الاماره لكهنو), مچهلى پتن (Masulipatam), محمد آباد (Benares), مرشد آباد, مستقرّ الملك (? *Marsden* l. l. 655. 658), منبى (?).

---

*) Cfr. *Tychsenii* Introductio in rem numariam Muhammedanorum p. 201.

Ǵalâl al-dîn Muḥammad Akbar

regnavit inde ab a. H. 963 (1555/6 Chr.) — 1014 (1605/6).

1.

Numus argenteus, quadratus, tam vehementer mutilatus, ut nihil certo cognosci possit hisce inscriptionum vestigiis exceptis.

Ar. I. . س . . (i. e. الله) *Deus*

اكبر *est maximus,*

جل جلاله *gloria ejus sublimis sit.*

Ar. II. ابان ال . .

۳۸ احمد ابا .

ضر

i. e. ضرب احمد آباد ابان الهى ۳۸ *Moneta* urbis *Aḥmadâbâd* cusa mense *Âbân a.* 38 (aerae Imperatoris Akbar i. e. 1591/2 Chr.) *divino.*

Nûr al-dîn Muḥammad ben Akbar Ǵihân-gîr

regn. ab a. H. 1014 (1605/6 Chr.) — 1037 (1627/8).

2.

Numus *zodiacalis* argenteus.

Ar. I. جهانكير بادشاه اكبر بادشاه ضرب احمدآباد ۱۰۲۷ *Ǵihângîr Pâdishâh* (ben) *Akbar Pâdishâh, Moneta* urbis *Aḥmad-âbâd* cus. anno 1027 (= 1617/8 Chr.).

Ar. II. Sol in constellatione *Arietis,* infr. سنة ۱۳ جلوس anno 13 coepti imperii.

3.

Numus *zodiacalis* argenteus, proxime antecedenti simillimus cusus *eod. anno* et *loco;* iisdem instructus titulis. In Ar. II. anni coepti imp. nota deest.

4.

Numus *zodiacalis* argenteus, cusus *eod. anno* et *loco.*
Ar. II. Sol in constellatione *Tauri,* infr. سنة ۱۳ جلوس.

5.

Numus *zodiacalis* argenteus, cusus *eod. anno* et *loco;* eademque, qua proxime antecedens, et inscriptione et effigie ornatus.

6.

Numus *zodiacalis* argenteus, *eod. anno* et *loco* cusus, in Ar. II. Sol in constellatione *Geminorum;* coepti imperii annus non indicatus est.

7.

Numus *zodiacalis* argenteus, *eodem anno* et *loco* cusus, cum proxime antecedenti omnino congruens.

8.

Numus *zodiacalis* argenteus.
Ar. I. داد زر را زیور جهانگیر شاه اکبر شهنشاه *Dedit numo ornamentum Gihângîr Shâh* (ben) *Akbar Shahinshâh.* ضرب احمد آباد ۱۰۲۷ *Moneta* urbis *Ahmadâbâd* a. 1027 (= 1617/8 Chr.).
Ar. II. Sol in constellatione *Cancri.* Infr. سنة ۱۳ *Anno* 13 *coepti imperii.*

9.

Numus *zodiacalis* argenteus, cusus *eod. loco* et *anno,* cum proxime antecedenti omnino congruens.

10.

Numus *zodiacalis* argenteus, cus. *eodem loco* et *anno* 1027 (= 1617/8 Chr.), et iisdem instructus Areae I. titulis. Ar. II. *Sol* in constellatione *Leonis.* Infr. سنة ۱۳ جلوس *anno 13 coepti imperii.*

11.

Numus *zodiacalis* argenteus, cus. *eod. loco* et *anno,* iisdemque quibus proxime antecedens, et inscriptionibus et effigie ornatus.

12.

Numus *zodiacalis* argenteus, in Ar. I. hanc inscriptionem exhibens:

از جهانگیر شاه شاه اکبر
یافت در اکره روی زر زیور ۱۰۲۸

A Gihângîr Shâho (filio τοῦ) *Akbar Shâh Facies numi ornamentum nacta est in* urbe *Akra anno* 1028 (= 1618/9 Chr.).

Ar. II. effigies *Aquarii.* Notatio anni coepti imperii deest.

13.

Numus *zodiacalis* argenteus, proxime antecedentibus simillimus, a. 1029 (1619/20 Chr.) in urbe *Akra* cusus. Ar. II. *Sol* in constellatione *Cancri.* Infr. ۱۵ سنة.

14.

Numus *zodiacalis* argenteus, attritus et mutilatus.

Ar. I. از جهانگیر شاه شاه اکبر یافت در اکره روی زر زیور additis inter lineolas numeralibus ۱۵ et ۱۰۳۰ i. e. *Cusus* etc. *anno 15* (coepti imperii) = a. 1030 (1620/1 Chr.).

Ar. II. *Sol* in constellatione *Sagittarii* (s. Centauri, partem corporis superiorem humanam retro-versi et arcum intendentis).

15.

Numus *zodiacalis* argenteus, *eodem loco* et *anno* cusus, sed aliam anni coepti imperii notationem, sc. ۱۹, exhibens. Fugae annus ۱۰۳۰ exstat.

Ar. II. *Sol* in constellatione *Librae.*

16.

Numus *zodiacalis* argenteus, proxime antecedenti simillimus, *eodemque loco* et *anno* cusus.

Ar. II. *Sol* in constellatione *Capricorni.*

17.

Numus *zodiacalis* argenteus, cusus در اکره in urbe *Akra* a. ١٧ (17) coepti imperii i. e. ١٠٣١ (1031 = 1621/2 Chr.) Tituli Ar. I. ut in modo antecedentibus.

Ar. II. *Sol* in constellatione *Geminorum.*

18.

Numus *zodiacalis* argenteus, easdem quas proxime antecedens, exhibens inscriptiones et cusus *eodem loco* et *anno.*

Ar. II. *Sol* in constellatione *Virginis.*

19.

Numus *zodiacalis* argenteus cusus ١٠٣٢ (١٨) در اکره in urbe *Akra a.* 18 coepti imperii i. e. *a.* 1032 fugae (= 1622/3 Chr.).

Ar. II. *Sol* in constellatione *Arietis.*

20.

Numus *zodiacalis* aureus, cusus ١٠٣٢ (١٨) در اکره in urbe *Akra* a. 18 coepti imp. i. e. a. 1032 (= 1622/3 Chr.), easdemque, quas proxime antecedentes, exhibens inscriptiones.

Ar. II. *Sol* in constellatione *Librae.*

21.

Numus *zodiacalis* argenteus, cusus *eodem loco, anno* ١٨ (18) coepti imperii, 1033 fugae (= 1623/4 Chr.).

Ar. II. *Sol* in constellatione *Scorpionis.*

22.

Numus *zodiacalis* argenteus cusus *eodem loco* et *anno*.

Ar. II. *Sol* in constellatione *Capricorni*.

23.

Numus *zodiacalis* argenteus cusus *eodem loco* et *anno*.

Ar. II. *Sol* in constellatione *Piscium*.

24.

Numus *zodiacalis* argenteus cusus ۱۰۳۳ (۱۹) در اکره in urbe *Akra* a. (19 coepti imp.) 1033 (= 1623/4 Chr.).

Ar. II. *Sol* in constellatione *Leonis*.

25.

Numus *zodiacalis* argenteus, mutilatus. In Area I. haecce supersunt: .حکم شاه ..بانگیر یافت صد زیور ..ـا. نور جهان بادشاه .بکم زر ا. مور ۱۰۳۵ quae sic explicanda esse videntur: *Jussu Shâhi Gihângîr nacta est moneta justum pondus habens centum ornamenta* (زنام?) *ex nomine* (τοῦ) *Nûri Gihân Pâdishâh* (بیکم) .. cusa *anno 1035* (= 1625/6 Chr.).

Ar. II. *Sol* in constellatione *Sagittarii*.

26.

Numus argenteus, admodum attritus et mutilatus. Cusus est in urbe *Ahmadâbâd;* quod ad anni notationem attinet, nihil legi potest nisi ۱۰۳ (103.).

Ar. I. .. شاه نور الدين ابن اکبر جهانکير بادشاه ..

Ar. II. سکه زد در احمداباد .. ر(ز?) عنانا

Shihâb al-dîn Muhammad Shâh Ǵihân
regn. inde ab a. H. 1037 (1627/8 Chr.) — 1068 (1657/8).

27.

Numus arg. Ar. I. in tetragôno, inscriptionibus marginalibus cincto, *Symbolum sunniticum* exhibet. Marginis inscriptiones tam vehementer sunt attritae et mutilatae, ut excepto numerali ۴۹ (i. e. ۱۰۴۹, 1046 = 1636/7 Chr.) nihil cognosci possit.

Ar. II. in tetragôno haec habet: بادشاه غازی شاه جهان ۹ i. e. *Pâdishâh ǵâzî Shâh Ǵihân a.* (coepti imperii) *nono*, qui est 1046. Marginis inscriptiones paene totae sunt attritae et mutilatae; nihil legere potui nisi: حب || قران ثانی quae aliis ex exemplis sic supplenda sunt:

شهاب الدین محمد صاحب قران ثانی
Shihâb al-dîn Muhammad Sâhib-kirân alter.

28.

Numus aureus, mirifice exaratus, paululum mutilatus.

Ar. I. *Symbolum sunniticum,* tetragôno inclusum, inscriptionibus marginalibus cinctum, quae haec exhibent: || بصدق ابی بکر وعدل عمر || با . . م عثمان || وعلم علی i. e. *per fidem Abî Bakr, et justitiam Omar,* (quae sequuntur با . . م عثمان cum *Marsdenio* l. l. p. 641 et *Fraehnio* l. l. p. 446 بآزرم عثمان i. e.) *per verecundiam ʿOtmân* (legenda esse puto. Aliis in numis بحیای loco بآزرم positum cernitur. Vid. *Marsden* l. l. p. 595 al.) *et per scientiam ʿAlî.*

Ar. II. بادشاه غازی شاه جهان (۱۲) ۱۰۴۹ *Pâdishâh ǵâzî Shâh Ǵihân* anno 12 (coepti imperii, i. e.) 1049 (= 1639/40 Chr.). In margine haecce exstant: || شهاب الدین || محمد صاحب ||

ضرب اکبرآباد || قران ثانی || i. e. *Shihâb al-dîn, Muhammad Sâhib-kirân II., Moneta* urbis *Akbarâbâd.*

29.

Numus aureus, mutilatus, proxime antecedenti simillimus, iisdemque instructus inscriptionibus, sed mutilatus.

In Ar. II. ad finem inscriptionis modo laudatae, numeralia ۱۰۶۲ et inter lineas ۲۵ i. e. *cusus anno 25 coepti imperii* i. e. *anno* 1062 (= 1651/2 Chr.) fugae. De marginis inscriptione admodum mutilata, vestigia τοῦ ضرب اکبرآباد *moneta* urbis *Akbarâbâd* restant.

30.

Numus aureus, mutilatus; inscriptionum litterae antecedentibus rudiores sunt et numus vehementius attritus. In Ar. II. a. ۲۹ i. e. 29 coepti imperii (1066 — 7 fugae = 1655 — 7 Chr.) et in margine سورت (moneta urbis) *Sûrat* cernuntur.

Ar. I. ut solet, *Symbolum sunniticum*, solitis inscriptionibus marginalibus cinctum exhibet.

31.

Numus arg., proxime antecedentibus simillimus, easdemque, sed vehementer attritas exhibens inscriptiones, qui quo *anno* et *loco* cusus sit, certo cognosci nequit.

32.

Numus aureus, vehementissime mutilatus et attritus, in urbe *Sûrat* cusus; anni notatio deleta est. Tituli ut in modo antecedentibus.

33.

Numus argenteus proxime antecedenti simillimus, inscriptionibus utriusque Areae vehementer attritis. Cusus est *anno 1062* in urbe *Sûrat*.

Muhjî al-dîn Muhammad Aurengzîb ʿÂlam-gîr
regn. inde ab a. H. 1068 (1657/8 Chr.) — 1118 (1706/7).

34.

Numus aureus mutilatus.

Ar. I. hancce inscriptionem, quadrato inclusam, exhibet: عالمگیر بادشاه غازی *Âlamgîr Pâdishâh ġâzî.* Quae in margine exstiterunt inscriptiones tam vehementer sunt mutilatae, ut nihil certo cognoscere possim nisi سنه ١٠٧٠ *a.* 1070 (1659/60 Chr.).

Ar. II. ضرب اکبر نکر (ut in Ar. I. quatuor lineolis cinctum) *moneta* urbis *Akbar-nagar* (i. e. Akra). Tria ad tetragoni latera ٣ exhibent, i. e. notatio *tertii* post coeptum imperium *anni*.

35.

Fragmentum numi argentei ad eundem imperatorem referendi, cujus in Ar. I. منیر (fulgens), in Ar. II. ٨ i. e. annus 8 coepti imperii (1075 = 1664/5 Chr.) cernuntur.

36.

Numus aureus.

Ar. I. شاه اورنك زیب عالم کیر زد چو مهر منیر سکه در جهان ١٠٧٩ *Shâh Aureng-zîb ʿÂlam-gîr cudit hunc numum soli splendenti similem* (qui valeat) *per terrarum orbem anno 1079* = 1668/9 Chr.).

Ar. II. سنه ٢١ جلوس ميمنت مانوس ضرب سولا بور *Moneta* urbis *Sûlâpûr anno 21 inaugurationis felicitati innutritae.*

In notatione aut anni coepti imperii aut anni fugae sculptorem errorem commisisse, facile intelligis; aut ١٠٨٩ (٢١) aut ١٠٧٩ (١١) scribendum fuit.

37.

Fragmentum numi argentei anno 1080 (1669/70 Chr.) in urbe *Akbarnagar* (?) cusi, cujus in Ar. I. . . عالم || . . باد in Ar. II. (?) ضرب ١٠٨٠ . لبرنلر.

38.

Fragmentum numi argentei, anno ١٧ coepti imperii (i. e. 1084 = 1673/4 Chr.) cusi, cujus in Ar. II. سهر منير i. e. مهر منير (instar) *solis splendentis* exstat.

Hoc numorum aureorum epitheton per sculptoris incuriam etiam in numis argenteis obvenire, plurima exempla docent. Scribendum erat: بدر منير

39.

Fragmentum numi argentei anno 1086 (= 1675/6 Chr.) in urbe *Akbarâbâd* cusi.

40.

Fragmentum numi argentei, anno 22 coepti imperii i. e. 1089 (= 1678/9 Chr.) cusi. Nomen urbis monetalis deest.

41.

Numus aen. (*Pecho* mogol.) vehementer attritus, cujus in Ar. I., praeter nonnulla litterarum vestigia, explicatu admodum difficilia anni ١٠٩١ (1091 = 1680/1 Chr.) notatio exstat.

42.

Fragmentum numi arg. a. 25 c. imp. (1092 = 1681/2 Chr.) cusi.

43.

Numus argenteus, mutilatus. Ar. I. (شاه ا)ورنك ز(يب) زد چو بدر منير سك(ـه) در جهان ۱۰۹۴ *Shâh Aureng-zîb cudit numum lunae splendenti similem* (qui valeat) *per terrarum orbem* anno 1094 (= 1682/3 Chr.).

Ar. II. سنه ۲۶ جلوس (ميـ)ـمنت (ما) نوس (سور)ت *anno* 26 *inaugurationis* etc. Moneta urbis *Sûrat* (?).

44.

Numus argent., mutilatus. In Ar. II. سنه ۲۶ جلوس ضرب كلكنده *anno* 26 *coepti imperii, moneta* urbis *Golgonda* i. e. anno 1094 (= 1682/3 Chr.) cusa.

Ar. II. inscriptio omnino ut in modo antecedenti.

45.

Numus argenteus, vehementer mutilatus et attritus, cujus in Ar. I. . . ورنك زيب عالم . . et infra, per sculptoris incuriam, مهر منير loco τοῦ بدر منير scriptum est. In Ar. II. nihil nisi . . . . ه . . ۲۷ س . . i. e. ۱۰۹۵ ۲۷ جلوس a. 27 coepti imperii sc. anno fugae 1095 (= 1683/4 Chr.) exstat.

46.

Numus argenteus, mutilatus, anno (28 coepti imperii) 1096 (= 1684/5 Chr.) in urbe سورت *Sûrat* cusus. Ar. I. recte چو بدر منير exhibet.

47.

Numus aureus optime conservatus: Ar. I. شاه اورنك زيب عالم كير زد چو مهر منير سكه در جهان ۱۰۹۸

Ar. II. ضرب اكبرآباد مستقرّ الخلافة جلوس ميمنت مانوس ۳۱ *Moneta* urbis *Akbarâbâd*, cus. a. (31 coep. imp.) 1098 (= 1686/7 Chr.).

48.

Numus argenteus, mutilatus et attritus, cusus in urbe *Sûrat* anno (36 coepti imperii) 1103 (= 1691/2 Chr.).

49.

Numus argenteus, vehementer mutilatus et attritus, cujus in Ar. I. nihil nisi falsum illud مهر منير et in Ar. II. ۳۸ (جلو)س i. e. cusus anno 38 c. imp. (1105 = 1693/4 Chr.) superest.

50. 51.

Duo fragmenta numorum aureorum, quorum uterque in Ar. II. ۳۸ (جلو)س exhibet, i. e. *a. 38* coepti imp. (1105 = 1693/4 Chr.). Ar. I. inscriptiones utroque in numo tam vehementer sunt attritae et mutilatae ut hisce exceptis رب دهاد (?) nihil certo cognosci possit. Sed non dubito, quin ad *Aureng-zîb* autorem sint referendi.

52.

Numus argenteus, vehementer temporis injuriam passus, cujus in Ar. I. nihil exstat exceptis his: .. ك ۱۱۰۱ زيب چو بدر منير. Numerale illud 1109 legendum esse Areae II. inscriptio: (سنه ۴۱ جلوس) docet. Numus noster ergo cusus est anno 1109 (a. 41 coepti imp. = 1697/8 Chr.). Loci notatio deest.

53.

Numus argenteus, item vehementer attritus, cusus *eodem anno.*

54.

Numus argenteus, vehementer attritus, cusus *eodem anno.*

55—56.

Duo numi argentei, cusi anno ١١١١ (1699/1700 Chr.) in urbe ت . . quod سورت legendum esse videtur i. e. in urbe *Sûrat*.

57.

Numus aeneus (Pecho), vehementissime attritus, cujus in Ar. I. ١١١٢ i. e. anno 1112 (1700/1 Chr.) cusus, et in Ar. II. . فلو i. e. فلوس exstat.

58.

Numus argenteus, valde deminutus, cusus a. 47 c. imperii vel anno ١١١٥ (sic hoc numerale sese habet in Ar. I.), quod ١١١٥ (1115 = 1703/4 Chr.) legendum est. Urbis nomen deest.

59.

Numus argenteus, paululum deminutus, cusus in urbe *Sûrat* anno (48 c. imp.) 1115 (= 1703/4 Chr.).

60.

Fragmentum numi argentei, in quo praeter solita illa (Ar. I. منير بدر چو زيب . . .) et (Ar. II.) جلوس nihil exstat nisi vestigium urbis monetalis گلكنده . i. e. *Golkonda*.

In Ar. I. stella exstat.

61.

Numus argenteus, tam vehementer attritus, ut neque quo anno neque quo loco cusus sit, cognosci possit. Nomen τοῦ *Aureng-zîb* in Ar. I. exstat.

62.

Numus aeneus (Pecho), vehementissime attritus; Ar.I. . . بهمن . ١٢٦ . . Ar. II. فلوس لاهو(ر) . Numus ergo in urbe *Lâhôr* a. 1126 (? = 1714/5 Chr.) mense *Behmen* cusus est.

Nâṣir al-dîn Muḥammad Shâh
regn. inde ab a. H. 1131 (1718/9 Chr.) — 1161 (1748).

63.

Fragmentum numi argentei, a. 4 coepti imperii (1134 = 1721/2 Chr.) cusi.

64.

Fragmentum numi argentei, anno 1138 (= 1725/6 Chr.), *septimo* coepti imp. cuso. Nomen urbis deest.

65.

Numus argenteus, deminutus, cusus a. 1142 (1729/30 Chr.).

Ar. I. exhibet hanc inscriptionem, شاه (sic) ۹ بادشاه غازی جهان, quatuor lineis inclusam. Marginis inscriptio paene tota mutilata est.

Ar. II. *Symbolum sunniticum,* inscriptione, paene tota mutilata, marginali cinctum, quae notas illas 4 primorum Chalîfarum laudes continuit. Verba . . بآزرم عثما distincte sunt exarata.

66.

Numus argenteus, mutilatus, a. 12 coepti imp. i. e. 1142 — 1143 (= 1729 — 31 Chr.) cusus.

67.

Numus argenteus, mutilatus, a. 14 c. imp. i. e. 1144 — 45 (= 1731 — 33 Chr.) cusus.

68.

Numus argenteus, mutilatus, cusus a. ۱۱۴۷ (۱۷ coepti imp. = 1734/5 Chr.) in urbe مرشد آباد *Murshidâbâd.*

69.

Numus argenteus, mutilatus, cusus سنه ١٧ جلوس ميمنت مانوس ضرب سور (ت) anno 17 c. i. (1148 = 1735/6 Chr.) in urbe *Sûra*(t). Ar. I. محمد شاه بادشاه غازى ١١٤٨

70.

Numus argenteus, mutilatus, cusus *eod. anno.* Urbis notatio deest.

71.

Numus argenteus, mutilatus.

Ar. I. سكه . . بادشاه محمد شاه صاحب قران ثاني ١١٤٨ *Numus . . . Pâdi Shahi Muhammad Shâh Sâhib Kirân secundi* a. 1148 (1735/6 Chr.) cusus.

Ar. II. ضرب دار الخلا(فة) شاه (جـ)ـهان (اباد) سنه ١٨ جلوس ميمنت مانوس *Moneta* urbis *Dâr al-chilâfa Shâh ğihân-âbâd.*

72.

Numus argenteus, vehementer mutilatus, cusus a. 26 c. imp. i. e. 1156 — 57 (= 1743 — 45 Chr.).

73.

Numus argenteus, vehementer mutilatus, cujus in Ar. I. بادشاه محمد شاه ١١٦- exstat; numus noster ergo aut anno 1160 (1747/8 Chr.) aut a. 1161 (1748/9 Chr.) cusus est in urbe مببى (sic) l. منبى i. e. *Bombay.* Inter omnes, quorum mihi innotuerunt inscriptiones, numos, nullus hujus urbis nomen exhibuit.

74 — 76.

Tria numorum argenteorum fragmenta, in quibus neque anni neque loci notatio legi potest.

ʿAzîz al-dîn Muḥammad ʿÂlam-gîr II.

regn. inde ab a. H. 1167 (1753/4 Chr.) — 1175 (1761/2).

77.

Numus argenteus, optime conservatus.

Ar. I. سكه مبارك بادشاه غازى عزيز الدين محمد عالم كير ١١٧٢ *Numus faustus Imperatoris pro fide pugnantis ʿAzîz al-dîn Muḥammad Âlam-gîr* a. 1172 (= 1758/9 Chr.).

Ar. II. ضرب اركات سنه ٦ جلوس ميمنت مــــانوس *Moneta* urbis *Arkât* cus. *anno 6 inaugurationis felicissimae.* Post numerale figura ዋ aethiopico simillima.

78.

Numus argenteus optime conservatus, cus. *eodem loco* et *anno.*

Ǵalâl-al-dîn Shâh-ʿÂlam II.

regn. inde ab a. H. 1173 (1759/60 Chr.) — 1218 (1803/4).

79.

Numus argenteus, vehementissime mutilatus, cujus in Ar. I. nihil restat nisi: . . د بر هفت ك . . . ايه . ضل . . . . شا . ع . . ١١٨٠, quae sic supplenda sunt: سكه زد بر هفت كشور سايه فضل اله حامى دين محمد شاه عالم بادشاه *Numum,* (qui valeat) *per septem climata, cudit umbra favoris divini, defensor religionis Muḥammadis, Shâh-ʿÂlam Imperator.* Cus. anno 1180 (= 1766 Chr.).

Ar. II. سنه ٨ جلوس ميمنت . مو . *a. 8 c. imperii.*

80.

Fragmentum numi argentei, cujus in Ar. I. ضل شاه . . restat, cusi *eodem anno c. imperii.*

81.

Numus argenteus, vehementer mutilatus. Ar. I. ی . . ین . بادشاه . ضل شاه عالم exhibet, et stellâ ornata est.

Ar. II. سنه ۹ جلوس ضرب مرشدآباد cus. a. 9 c. imp. i. e. 1181 — 82 (= 1767 — 69 Chr.) in urbe *Murshidâbâd.*

82.

Numus argenteus paululum mutilatus. Ar. I. سکه زد بر هفت کشور ایه (sic pro سایه) فضل اله حامی دین محمد شاه عالم پادشــــاه ۱۱۸۲.

Ar. II. ضرب بنارس سنه ۹ جلوس میمنت مانــوس محمدآباد *Moneta* urbis *Benâres Muhammadâbâd* cus. a. 9. c. imp. i. e. 1182 (= 1768 — 69 Chr.).

83.

Numus argenteus, easdem atque modo laudatus exhibens inscriptiones, cus. a. 19 c. imp. i. e. 1191 — 2 (= 1777 — 79 Chr.) in urbe *Murshidâbâd.*

84.

Numus argenteus cusus a. 1204 (1789/90 Chr.) in urbe *Murshidâbâd.* In Ar. II. falso exstat سنه ۱۹, quod anno 1204 non congruit.

Numi incerti hujus dynastiae.

1.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. دشاه غا.
Ar. II. سنه ٥٥ جلوس.

2.

Fragmentum numi aurei. Ar. I. ی زر را || . . . حت زیور ||
بهر و ماه.
Ar. II. ن (ر؟) اکبر سا || الدین جها . .

3 — 4.

Duo fragmenta numorum argenteorum, in quibus nihil certo cognosci potest excepto numerali ٣

5.

Fragmentum numi argentei, in quo numerale ٥ exstat.

6 — 9.

Quatuor fragmenta numorum argenteorum, in quibus ٧ exstat.

10.

Fragmentum numi aurei. Ar. I. ٩, Ar. II. stellae figuram exhibet.

APPENDIX.

Numus Regis Atshînensis.

Numulus aureus, tenuis, attritus, quoad formam et scripturae genus numo illi a *Marsdenio* l. l. p. 808 N. MCCXXXVI (cf. Tab. LIV N. MCCXXXVII) descripto simillimus. Ad quem auctorem numum nostrum referam, quum libri, qui de historia hujus regni Sumatrensis agunt, mihi non praesto sint, equidem nescio. Ecce quas exhibet inscriptiones:

Ar. I. بر دولة || الدين ساه || (?) ضلنر,
quae, nisi egregie fallor, hunc in modum sunt legenda: ظفر الدين بن دولة شاه

Ex Ar. II. haecce exhibenti: || . . سر لحد || العلط ناج رده (?) ما nihil extrico.

Cf. de numis ejusdem regni *Fraehnii* Rec. p. 553. Nr.* 23, et Opuscula posthuma ed. *Dorn* I, p. 140.

CLASSIS QUARTA DECIMA.

Numi Shâhorum Ṣafidarum.

Urbes monetales.

اردبيل (adj. epitheto دار الارشاد), استراباد (a. e. دار المؤمنين), اصفهان (a.e. دار السلطنة), ايروان (a.e. جخور سعد), بروجرد (a. e. دار السرور), تبريز (a. e. دار السلطنة), تفليس, حويزه, خوى (a. e. دار الصفا), دزفول, دورق (cf. *Fraehnii* Opp. posth. ed. *Dorn* I, 354), رامهرمز, رشت (a. e. دار المرز), زنجان (a. e. دار السعادة), شماخى, شوستر, شيراز (a. e. دار العلم), طبرستان (a. e. دار الملك), طهران (a. e. الخلافة s. دار السلطنة), قزوين (a. e. دار السلطنة), قُمّ (a. e. دار الايمان), كاشان (a. e. دار المؤمنين), كرمان (a. e. دار الامان), كرمانشاهان (a. e. دار الدولة), كنجه, مازندران (i. e. Balfurush cf. *Fraehnii* Rec. p. 491. a. e. دار المرز), مشهد (a. e. مقدس), نخجوان, همدان a. e. بلدهٔ طيّبه), وان, يزد (a. e. دار العبادة)*).

---

*) Indicem urbium monetalium epithetis auctarum vid. in *Fraehnii* Opp. posth. ed. *Dorn* I, p. 353. *Tychsen* l. l. p. 191 s. add. احمدآباد, دربند, رايج, قندهار et لاهور.

Ṭahmâsp I. ben Isma'îl
regn. inde ab a. H. 932 (1525/6 Chr.) — 983 (1575/6).

1.

Numus argenteus, vehementissime attritus, de cujus titulis nihil superest nisi a. ٩٨٢ (982 — 1574/5 Chr.) nota.

Abbâs I. ben Muḥammad
regn. inde ab a. H. 994 (1585/6 Chr.) — 1039 (1629/30).

2.

Numus argenteus vehementer temporis injuriam passus, in quo ضرب تفليس ١٠١٣ *Moneta* urbis *Tiflis* cus. a. 1013 (= 1604/5 Chr.) exstat.

3.

Numus aeneus (Ḳazbegî), in quo فلوس عباس ٣٣ . ٤ cernitur, i. e. *Fulûs* Shâhi '*Abbâs* cus. vel. a. (10)33 (= 1623/4 Chr.), vel anno ejus imperii *tricesimo tertio* i. e. 1026 (= 1617 Chr.).

4.

Numus aeneus in Ar. I. فلوس عباس, in Ar. II. Scorpionis (?) effigiem exhibens. Anni nota deest.

5.

Numus aeneus, in Ar. I. ...٣ فلوس عباس, *Fulûs* Shâhi '*Abbâs* cus. a. — 3 (?), in Ar. II. Solis vel rotae (?) effigiem exhibens.

Abbâs II. ben Shâh Ṣafî
regn. inde ab a. H. 1052. (1642/3 Chr.) — 1077 (1666/7).

6.

Numus argenteus, mutilatus Ar. I.:

بکیتی سکه زد صاحبقرانی
از توفیق حق عبّاس ثانی

Monetam in mundo cudit augustam
Secundante Deo ʿAbbâs secundus.

ضرب تفلیس ۱۰۶۹ *Moneta* urbis *Tiflîs* cusus anno 1069 (= 1658/9 Chr.).

Ar. II. *Symbolum shîʿiticum,* additis in margine *nominibus duodecim Imâmorum:* علی, حسن, حسین, علی, محمد, جعفر, موسی, علی, محمد, علی, حسن, محمد, *ʿAlî, Ḥasan, Ḥusain, ʿAlî* (II.), *Muḥammad, Ǵaʿfar, Mûsa, ʿAlî* (III.), *Muḥammad* (II.), *ʿAlî* (IV.), *Ḥasan* (II.), *Muḥammad* (III.). Sed maxima pars hujus inscriptionis marginalis mutilata est.

7.

Numus arg. vehementer mutilatus. Ar. I. ut in proxime antecedenti.

Ar. II. *Symbolum shîʿiticum.*

Anni et *loci* notatio mutilata est.

Sulaimân ben Shâh ʿAbbâs
regn. inde ab a. H. 1077 (1666/7 Chr.) — 1106 (1694/5).

8.

Numus argenteus, attritus, mutilatus.

Ar. I. سليمان بن عبّاس شاه ولايت ضرب ايروا . ١٠٨٣
Sulaimân ben ʿAbbâs etc. *Moneta* urbis *Irvân* cus. a. 1083 (= 1672/3 Chr.).

Ar. II. *Symbolum shîʿiticum.*

9.

Numus argenteus, mutilatus attritus, cusus in urbe اصفهان *Iṣfahân* 109 . Anni nota attrita est.

10.

Numus argenteus cusus in urbe اصفهان *Iṣfahân* anno ١٠٩٤ (1094 = 1682/3 Chr.).

Ar. I. بهر تحصيل رضاى مقتداى انس وجان
سكه خيرا بر زر زد سليمان زمان

Ad conciliandam sibi hominum et geniorum antistitis gratiam optimum hunc numum cudit Sulaimân (hujus) *temporis* i. e. tempore praesenti vivens, non ille qui ante *Muḥammadem* exstitit propheta*).

*) Adnotandum mihi esse videtur, *Fraehnium* ubique, ubi hanc inscriptionem invenit, اخر loco خيرا legisse et haec verba huncce in modum explicuisse: „*hunc numum cudit Sulaimân temporis* (Muhammede) *posterioris*. Cf. *Recens.* p. 466 infr. et al. Primo quum numos nostros inspicerem, verba illa eodem modo et legenda et explicanda esse putavi; sed quum iterum iterumque خيرا illud, punctis diacriticis sane interdum destitutum, mihi ob oculos venisset, a *Fraehnii* sententia mihi abeundum

Ar. II. *Symbolum shî'iticum* additis in margine 12 Imâmorum nominibus.

11.

Numus argenteus, vehementissime attritus; in urbe *Iṣfahân* cusus. Anni nota deleta est.

Ar. I. ut in proxime antecedenti. Pro سليمان زمان hic سليمان جهان exstat.

Ar. II. *Symbolum shî'iticum.*

12.

Numus argenteus, vehementissime attritus, sine *anni* et *loci* nota.

In Ar. I. haec fere leguntur: بر زر زد سکه بکتی (sic) چون طلوع سر (?) سليمان بن سام سلطا . .

Dubito quin ad *Sulaimân ben 'Abbâs* referendus sit.

Ar. II. *Symbolum shî'iticum,* additis in margine nominibus 12 Imâmorum.

Ḥusain ben Sulaimân

regn. inde ab a. H. 1106 (1694/5 Chr.) — 1135 (1722/3).

10.

Numus argenteus. Ar. I. (زد) از توفيق حق در جهان سکه سلطان حسين دين پرور ضرب ايروان ۱۱۰۷ *Secundante*

---

esse visum est. Non fuit, quod haesitarem; nam زمان, ut e. g. in پادشاه زمان, tempus praesens, et praeterito et futuro tempori oppositum, non hîc solum significat; ejus vocabuli loco aliis in numis جهان legitur.

Deo numum cudit (qui valeat) *per terrarum orbem Sultân Ḥusain fidei protector. Moneta* urbis *Îrvân* c. anno 1107 (= 1695/6 Chr.).

Ar. II. *Symbolum shî'iticum* c. nominibus Imâmorum.

14.

Numus argenteus, vehementer mutilatus. Ar. I., valde attrita, haec fere exhibet: حسين كلب .... ستا .... ضرب مشهد ١١٣٠ cujus inscriptionis lacunae, hunc in modum supplendae sunt: حسين كلب استان على i. e. *Ḥusain, canis liminis 'Alîi. Moneta* urbis *Mashhad anno* 1130 (= 1717/8 Chr.) cus.

Ar. II. *Symbolum shî'iticum,* punctis loco nominum 12 Imâmorum positis cinctum.

15.

Numus argenteus *eodem anno* in urbe اصفهان *Iṣfahân* cusus. Cum Ar. II. numi modo laudati plane congruit.

Ar. I. بندهٔ شاه ولايت حسين *Ḥusain servus Shâhi vilâjet.*

Area II. *Symbolum shî'iticum,* punctis cinctum.

16.

Numus argenteus, temporis injuriam passus. In Area I. p. حسين الخ legitur ١١٣٠ (?) ضرب تفليس *Moneta* urbis *Tiflîs* (?) anno 1130 cus. Urbis nomen attritum est.

Area II. *Symbolum shî'iticum,* punctis cinctum.

17.

Numus argenteus. ١١٣١ ضرب اصفهان *Moneta* urbis *Iṣfahân,* cus. a. 1131 (= 1718/9). Ar. I. ut in modo antecedenti.

In Ar. II. nomina Imâmorum *Symbolum shî'iticum* cingunt.

18.

Numus argenteus. In Ar. I. *'Ḥusain servus Shâhi* etc. ضرب نخجوان ١١٣١ *Moneta* urbis *Nachǵuvân* a. 1131 (= 1718/9 Chr.).

Ar. II. *Symbolum shîʿiticum,* punctis cinctum.

19.

Numus argenteus, *eodem anno* cusus, et omnino proxime antecedenti simillimus, si a loco monetae discesseris, qui est تبريز *Tabrîz.*

20.

Numus argenteus. In Ar. II. *Symbolo shîʿitico* in margine nomina 12 Imâmorum adscripta fuerunt, quorum sane maxima pars abscisa est. In Ar. I. *Ḥusain servus* etc. ضرب رشت ١١٣٢ *Moneta* urbis *Resht* cus. anno 1132 (= 1719/20 Chr.).

21.

Numus argenteus optime conservatus, cum numo 19. praecedenti omnino congruens, anno 1132 in urbe *Tabrîz* cusus.

22.

Numus argenteus proxime antecedenti simillimus; ضرب نخجوان ١١٣٣ *Moneta* urbis *Nachǵuvân* a. 1133 (= 1720/1 Chr.) cus.

23.

Numus argenteus, antecedentibus similis, easdemque inscriptiones exhibens, ضرب ايروان ١١٣٣ *Moneta* urbis *Îrvân* (Eriwan) cus. a. 1133 (= 1720/21 Chr.).

24.

Numus argenteus. *Ḥusain servus* etc. ١١٣٣ ضرب تفليس *Moneta* urbis *Tiflîs* a. 1133 (= 1720/1 Chr.) cus.

Ar. II. *Symbolum shî'iticum* nominibus 12 Imâmorum, maximam in partem attritis, cinctum.

25.

Numus argenteus, mutilatus. ١١٣٤ ضرب تبريز *Moneta* urbis *Tabrîz* cus. anno 1134 (= 1721/2 Chr.).

Ar. II. *Symbolum shî'iticum* nominibus 12 Imâmorum cinctum.

26.

Numus argenteus, cusus *eodem loco* et *anno*. Scripturae genus a modo laudato differt.

27.

Numus argenteus; form. quadr. oblong., omnibus ex partibus circumcisus.

Ar. I., ut solet, *Ḥusain servus* etc. et ١٥ ضرب ارون exhibet Quod si recte legerim, *moneta* urbis *Îrvân* (?) anno 1115 (? = 1703/4 Chr.) cus. est. Quid vero ٤ illud in Ar. II. obveniens significet, equidem nescio. Imperii hujus Shâhi annum quartum eo non notari, ex ١٥ in Ar. I. addito facillime patet.

Areae II. *Symbolum shî'iticum* exhibentis inscriptiones marginales vehementissime sunt mutilatae. Supra على cernitur ـــ٤.

Ṭahmâsp II. ben Shâh Ḥusain

regn. inde ab a. H. 1135 (1722/3 Chr.) — 1145 (1732/3).

28.

Numus argenteus, optime conservatus. Ar. I.

بكيتى سكه زد صاحبقرانى *Pro orbe terrarum monetam cudit augustam*

از توفيق حق طهماسپ ثانى *secundante Deo Ṭahmâsp secundus.*

ضرب تبريز ١١٣٦ *Moneta* urbis *Tabrîz* cus. anno 1136 (= 1723/4 Chr.).

Ar. II. *Symbolum shî'itcum,* additis in margine 12 Imâmorum nominibus, optime conservatis.

29.

Numus argenteus. Ar. I. ut in proxime antecedenti, addito ضرب تبريز ١١٤٣ *Moneta* urbis *Tabrîz* a. 1143 (= 1730/1 Chr.) cus.

Area II. *Symbolum shî'iticum,* cum nominibus 12 Imâmorum, quorum maxima pars mutilata est.

Numi Ṣafidarum incerti.

30.

Numus argenteus, vehementer attritus, cujus Ar. I. haec fere exhibet: .. رن صفى ساست لام ضر . سرا Quae in his lateant, nescio quomodo cognoscam.

Ar. II. *Symboli shî'itici* reliquiae.

31.

Numus argenteus, vehementissime attritus. Ar. I. nil nisi ولايت شاه exhibet.

Cum *prima* ejus *Area* duae ansae sunt conferruminatae; Ar. II. exhibet *Symbolum shî'iticum,* punctis cinctum.

32.

Fragmentum numi aenei, vehementissime attriti. Ar I. ضرب حويزة *Moneta* urbis *Ḥuvaiza.*

Ar. II. على ولى الله *'Alî vicarius Dei.*

Inscriptiones marginum utrâque in Areâ mutilatae sunt.

CLASSIS QUINTA DECIMA.

Numi Shâhorum Afsharidarum.

i. e. Nâdiri ejusque successorum.

Urbes monetales.

کابل, قندهار, قمّ, شیراز, شماخی, تفلیس, تبریز, اصفهان, کاشان, کنجه, مشهد مقدّس, یزد, ـهکهری (sic in *Fraehnii* Opp. posth. I, 359).

Nâdir Shâh

regn. inde ab a. H. 1148 (1735/6 Chr.) — 1160 (1747/8).

1.

Numus argenteus, temporis injuriam passus.

Area I. هست (سلطان) بر سلاطین جهان *Est* (Sultân) *inter Sultânos mundi*

(شاه) شاهان نادر صا(حبقرا)ن (Shâh) *Shâhorum Nâdir invictus.*

Area II. ضرب مشهد مقدس *Moneta* urbis *Mashhadi Mukaddas* (i. e. Tûs). Anni nota deleta est.

2.

Numus argenteus paululum mutilatus,

Ar. I. السلطان نادر *Sultânus Nâdir.*

Ar. II. خلد الله ملکه ضرب اصفهان ١١٥١ *Cujus regnum Deus perpetuet. Moneta* urbis *Isfahân* cus. a. 1151 (= 1738/9 Chr.).

3.

Numus argenteus, mutilatus. Ar. I. هست سلطان بر سلاطين جهـ(ـان شاه) شاهان نادر صا (حبقرا) ن

Ar. II. ضرب مشهد مقدس *Moneta* urbis *Mashhad mukaddas*, sine anni nota.

Shâh Roch

regn. a. H. 1163 (1749/50 Chr.).

4.

Ar. I. زد سکه در جهان

.. حکم (؟) شاه رخ کلب استان عـ(ـلی)

تبريز *Cudit Monetam* (qui valeat) *per orbem terrarum jussu* (بحکم ?) *Shâhi Roch canis liminis ʿA*(lî). *Moneta* urbis *Tabrîz*. Numerale deletum est.

Ar. II. *Symbolum shîʿiticum*, c. nominibus 12 Imâmorum.

APPENDIX.

Numi persici incerti.

1.

Numus aeneus. Ar. I. (?) ٢١٩ فلوس شاه

Ar. II. effigiem Pavonis exhibet.

2.

Numus argenteus, vehementer attritus. Ar. I. اكرا . . . با
. . . عا مكه . . ١١١١ (?)

Ar. II. Vestigia *Symboli shî'itici.*

3.

Numus argenteus, vehementer mutilatus. Ar. I. شاه عا . . .
كرباد

Ar. II. *Symboli shî'itici* vestigia.

4. 5.

Numi argentei, vehementer attriti et mutilati. Ar. I. شاه . .
كرا عـ . . . . الله ٢١

Ar. II. *Symboli shî'itici* vestigia.

6. 7.

Duo numorum argenteorum fragmenta.

Areae I. ف

لاور vel نور

ن

In marg. علا . . ضف

Ar. II. In med. على ولى الله In m. . . الا الله . . .
. . . . . محمد

8.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. . . العـ . . علا . . حسيـ
Ar. II. . . سلـ . . سلطا . سليما

CLASSIS SEPTIMA DECIMA.

Numi Sulṭânorum ʿOṯmânidarum.

Urbes monetales.

أَدْرَنَه, ارضروم, ازاق, اسكندريّة, اسكوب, اسلامبول, اسمير, اماسيه (? Cf. *Fraehnii* Opp. posth. ed. *Dorn* I, 194), امد, ايروان, برسه vel بروسا vel بروسه, بغداد, تبريز, تفليس, تونس, جزائر, حلب, خانجه, دمشق, روان (= ايروان), زمندره (?), ساقرنه (Cf *Marsden* l. l. 391), سِدْرَه قَيْسى, سراى, سرر (? Cf. *Fraehnii* opp. posth. l. l. p. 195), سروان, سندره قلسى (? Cf. *Marsden* l. l. p. 386. 393. num idem atque سِدره قيسى), سيروز (? Cf. *Fraehn* l. l. p. 194), طرابلس, طرابلس غرب, قرطوه (cf. *Marsden* l. l. 384), قسطنطينية, كنجه, مصر, موابرد (? *Marsden* l. l. 390), وِان.

Salîm I. ben Bâjazîd

regn. inde ab a. H. 918 (1512/3 Chr.) — 926 (1519/20).

1.

Fragmentum numi argentei, in quo nihil superest nisi طنطينية i. e. *Ḳusṭanṭînijja* (Constantinopolis) ٩١٨ cus. a. 918 (= 1512/3 Chr.).

Sulaimân ben Salîm

regn. inde ab a. H. 926 (1519/20 Chr.) — 974 (1566/7).

2.

Numus aureus. Ar. I. سلطان سليمان || بن سليم خان || عز نصره ضرب || فى قسطنطينية || سنه ٩٢٦ *Sulṭân Sulaimân ben Salîm Chân, cujus victoria illustris sit. Cusus est in* urbe *Ḳusṭanṭînijja* a. 926 (= 1519/20 Chr.).

Ar. II. ضارب النضر || صاحب العزّ والنصر || فى البرّ والبحر *Cudens aurum possessor potestatis et victoriae super terram et mare*

3.

Numus aeneus. Area I. *Ṭuġrâ*. Ar. II. عز نصره || ضرب فى .. طنطينية ٩٥٢ || *Cujus victoria illustris sit! Cus. in* urbe *Ḳusṭanṭînijja* a. 952 (= 1545/6 Chr.).

Salîm ben Sulaimân

regn. inde ab a. H. 974 (1566/7 Chr.) — 982 (1574/5 Chr.).

4.

Numus argenteus, mutilatus et attritus.

Ar. I. .. البر ... (سليم(ان) بن سلطان (سليم) سلطان
و . ان *Sulṭân* Salîm *filius Sulṭâni Sulaimân* Chân . . . al-barr (?) v . . (ch)ân.

Ar. II. ضرب بغداد *Moneta* urbis *Bagdâd.* Marginis inscriptiones tam vehementer sunt attritae, ut excepto numerali ٩٧٤ (974 = 1566/7 Chr.) et voc. سلطان nihil legi possit.

5.

Numus aureus (Zechina).

Ar I. سلطان سليم شاه بن سلطان سليمان خان عز نصره
ضرب فى حلب سنه ٩٧٤ *Sulṭân Salîm Shâh filius Sulṭâni Sulaimân Chân, cujus victoria illustris sit! Cusus est in* urbe *Ḥalab* anno 974 (= 1566/7 Chr.).

Ar. II. ضارب النضر صاحب العز والنصر فى البر والبحر

Aḥmad ben Muḥammad

regn. inde ab a. H. 1012 (1603/4 Chr.) — 1026 (1617).

6.

Numus aureus. Ar. I. سلطان البرين وخاقان البحرين
السلطان بن . . . *Sulṭânus utriusque continentis et Châḳânus utriusque maris, Sulṭânus filius Sulṭâni.*

Ar. II. سلطان احمد بن محمد خان عز نصره ضرب في مصر ١٠١٢ *Sulṭân Aḥmad ben Muḥammad Chân. Cujus victoria illustris sit. Cusus est in* urbe *Miṣr* a. 1012 (= 1603/4 Chr.).

7.

Numus aureus, easdem exhibens inscriptiones, ضرب في مصر سنه ١٠١٤ *cusus in* urbe *Miṣr* a. 1014 (= 1605/6 Chr.).

8.

Numus argenteus, form. quadr., mutilatus.

Ar. I. حمد بن محمد || عز نصره . *Aḥmad ben Muḥammad, cujus victoria illustris sit! Anni* et *loci* notatio deest.

Ar. II. litteris artificiose dispositis et intricatis (Cf. *Marsden* l. l. tab. XXIV. Nr. CCCCXX): يا قاضي حاجات || يا كافي مهمات *O arbiter rerum* (nobis) *necessariarum, o tu qui* (nobis) *sufficis rebus in arduis.*

9.

Numus argenteus, form. quadr. Ar. I. سلطان || احمد بن محمد خان || عز نصره ضرب || بتونس *Sulṭân Aḥmad ben Muḥammad Chân. Cujus victoria illustris sit! Cus. est in* urbe *Tûnus.* A. nota deest.

Ar. II. ut in proxime antecedenti. Sed pro مهمات distincte legitur المهمات

10.

Numus argenteus, proxime antecedenti quoad formam et litterarum habitum simillimus, easdemque exhibens inscriptiones.

In Ar. I. verba ضرب بتونس desunt, in Ar. II. secundus versus evanuit.

11.

Numus argenteus, proxime antecedenti simillimus, iisdemque instructus titulis.

12.

Numus argenteus, quadr., *cusus* in urbe *Tûnus* s. a.

Ar. I. سلط . . || احمد بن محمد خان || ضرب || عز نصره || بتو نس

Ar. II. ut in antecedentibus, يا قاضى حاجات ١٩ يا كافى لمهمات

13.

Numus argenteus, proxime antecedenti simillimus.

In Ar. II. numerale ١٩ non legitur.

Murâd IV. ben Aḥmad

regn. inde ab a. H. 1032 (1622/3 Chr.) — 1049 (1639/40).

14.

Numus argenteus, deminutus, form. quadr. oblong.

Ar. I. *Ṭuġrâ.*

Ar. II. خلد ملكه ضرب فى قسطنطينية ١٠٣٢ *Cujus regnum diuturnum sit! Cusus est in* urbe *Kusṭanṭînijja* anno 1032 (= 1622/3 Chr.).

15.

Fragmentum numi argentei, vehementissime mutilati et attriti.

Ar. I. مراد بن احمد خا . *Murâd filius Aḥmad Chân.*

Ar. II. ضر . || . . غراد *Moneta* urbis *Balġrâd* (?) s. a. Littera ر in nomine urbis distincte exarata est.

Ibrâhîm ben Aḥmad

regn. inde ab a. H. 1049 (1639/40 Chr.) — 1058 (1648/9).

16.

Fragmentum quadr. numi argentei.

Ar. I. خان Ibrâhîm ben Aḥmad (?) *Chân.*

Ar. II. ١٠٤٩ || ... ضر || ... عز Cujus victoria *illustris sit!* *Moneta* urb. . . . . *cus.* a. 1049 (= 1639/40 Chr.) Num ad Ibrâhîm, vel Murâd IV. auctorem referendus sit, certo cognosci nequit.

17.

Numus argenteus mutilatus.

Ar. I. in Ṭugrâ سلطان ابراهيم .. احمد خان *Sulṭân Ibrâhîm* filius *Aḥmad Châni.*

Ar. II. خلد ملكه ضرب . قسطنطينية ... *Cujus imperium perenne vigeat! Cusus* in urbe *Ḳusṭanṭînijja*, sine anni notatione.

18.

Numus aureus. Ar. I. *Sulṭânus utriusque continentis et Châḳânus utriusque maris, Sulṭânus Sulṭâno prognatus.*

Ar. II. سلطان ابراهيم بن احمد خان عز نصره ضرب فى مصر سنه ١٠٤– *Sulṭân Ibrâhîm filius Aḥmad Châni, cujus victoria illustris sit! Cusus est in* urbe *Miṣr* anno 104–. Anni nota attrita est.

Muḥammad IV. ben Ibrâhîm
regn. inde ab a. H. 1058 (1648/9 Chr.) — 1099 (1687/8).

19.

Numus aeneus. Ar. I. *Ṭuġrâ.*

Ar. II. ١٠٩٦ ضرب فى قسطنطينية *Cusus est in* urbe *Ḳusṭanṭînijja* a. 1096 (= 1684/5 Chr.).

20.

Numus argenteus (Pâra?) attritus.

Ar. I. سلطان || محمد بن || .... خان *Sulṭân Muḥammad filius* Ibrâhîm *Chânî.*

Ar. II. عز نصره || ضرب مصر سنه ١٠٩٨ *Cujus victoria illustris sit. Moneta* urbis *Miṣr*, cus. *anno* 1098 (1686/7 Chr.). In numerali τὸ ٩ mutilatum est, ita ut τοῦ ٨ formam habeat.

21.

Numus aureus mutilatus et attritus.

Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis et Châkân utriusque maris, Sulṭân Sulṭâno prognatus.*

Ar. II. سلطان محمد بن ابراهيم خان عز نصره ضرب فى ... طينية *Sulṭân Muḥammad filius Ibrâhîm Chânî, cujus victoria illustris sit. Cusus est in* urbe Ḳusṭanṭînijja. Anni nota deest.

22.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. محمد بن .. رهيم خا . *Muḥammad filius* Ibrâhîm *Chânî.*

Ar. II. . عز نصر .. ضر .. طنطين .. Cujus *v*ictoria illus*t*ris sit. *Mo*neta urbis Ḳus*ṭanṭî*nijja. Anni notatio deest.

Sulaimân II. ben Ibrâhîm

regn. inde ab a. 1099 (1687/8 Chr.) — 1102 (1690/1).

23.

Numus aeneus. Ar. I. *Ṭuġrâ.*

Ar. II. ١٠٩٩ ضرب في قسطنطينية *Cusus est* in urbe *Kusṭanṭînijja* a. 1099 (1687/8 Chr.).

24.

Numus argenteus (Jözlik). Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc.

Ar. II. السلطان سليمان بن ابراهيم خان دام ملكه ضرب في قسطنطينية ١٠٩٩ *Sulṭân Sulaimân filius Ibrâhîm Châni, cujus regnum diuturnum sit. Cusus est in* urbe *Kusṭanṭînijja* a. 1099.

25.

Numus argenteus (Grûsh), iisdem instructus titulis, cus. *eod. loco* et *anno.*

26.

Undecim numi aenei. Ar. I. *Ṭuġrâ.*

Ar. II. ١٠٩٩ ضرب في قسطنطينية *Cusus est in* urbe *Kusṭanṭînijja* a. 1099.

Aḥmad II. ben Ibrâhîm

regn. inde ab a. H. 1102 (1690/1 Chr.) — 1106 (1694/5).

27.

Numus argenteus (Beshlik). Ar. I. *Ṭuġrâ.*

Ar. II. ١١٠٤ ضرب في اسلامبول *Cusus est in* urbe *Islâmbûl* 1104 (= 1692/3 Chr.).

28.

Numus aureus. Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc.

Ar. II. *Tuġrâ,* infra ١١٠٩ عز نصره ضرب فى قسطنطينية *Ut victoria ejus illustris sit! Cusus est in* urbe *Kusṭanṭînijja* a. 1106 (= 1694/5 Chr.).

Musṭafa II. ben Muhammad
regn. inde ab a. H. 1106 (1695 Chr.) — 1114 (1702/3).

29.

Numus argenteus (Jözlik) bis cusus. Vestigia titulorum turcicorum, typo a Venetianis iis superimposito, paene evanuerunt; sed nomen Sulṭâni *Musṭafa ben Muḥammad* et nomen urbis ادرنه et nota anni ١١٠٩ adhuc satis distincte legi possunt. Numus ergo cusus est in urbe *Adrana* (Adrianopolis) a. 1106 (= 1695 Chr.).

30.

Numus argenteus (Altmishlik). Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc.

Ar. II. السلطان مصطفى بن محمد خان دام ملكه ضرب فى ادرنه ١١٠٩ *Sulṭân Musṭafa filius Muḥammad Châni, cujus regnum diuturnum sit. Cusus est in* urbe *Adrana* a. 1106.

31.

Numus argenteus, proxime antecedenti simillimus, iisdemque instructus titulis, si a notatione urbis, quae hic *Kusṭanṭînijja* est, discesseris. Cusus est *eodem anno.*

In Ar. I. infra numerale ٥ exstat.

Aḥmad III. ben Muḥammad
regn. inde ab a. H. 1114 (1702/3 Chr.) — 1143 (1730/1).

32.

Numus argenteus (Jözlik). Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc.

Ar. II. السلطان احمد بن محمد خان عز نصره ضرب فى قسطنطينية ١١٠٥ (?) *Sulṭân Aḥmad filius Muḥammad Châni, cujus victoria illustris sit! Cusus est* in urbe *Kusṭanṭînijja* a. 1115 (= 1703/4 Chr.). Numerale ٥ paululum attritum est; fortasse ٩ legendum.

33.

Numus argenteus, proxime antecedenti similis, vehementissime temporis injuriam passus, ita ut quos exhibeat titulos certo cognosci nequeat.

34.

Numus argenteus (Altmishlik), cus. in urbe *Kusṭanṭînijja* a. 1115.

35.

Numus argenteus (Jârümlik), cus. *eodem loco* et *anno.*

36.

Numus argenteus (Jârümlik), cus. *eodem loco* et *anno.*

37.

Viginti numi argentei (Beshlik), cusi *eodem loco* et *anno.*

38.

Numulus argenteus (Pâra), cusus *eodem loco* et *anno.*

Ar. I. سلطان احمد بن محمد خان

39.

Sex numuli argentei (Pâra), cusi in urbe اسلامبول *Islâmbûl* a. 1115.

40.

Numus argenteus (Beshlik), cusus in urbe مصر *Miṣr eodem anno.*

41.

28 Numuli argentei (Aḳtsha). Ar. I. سلطان احمد بن محمد خان

Ar. II. ١١١٥ عز نصره || ضرب فى قسطنطينية i. e. *Cujus victoria illustris sit. Cusus est in* urbe Ḳusṭantînijja a. 1115.

42.

Numulus argenteus (Aḳtsha).

Ar. I. ut in modo antecedentibus.

Ar. II. ١١١٥ عز نصره || ضرب فى مصر *Cujus victoria illustris sit! Cusus est* in urbe *Miṣr* a. 1115.

43 — 44.

Duo numi aurei. a) Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc.

Ar. II. *Ṭuǵrâ* ١١١٥ عز نصره ضرب فى قسطنطينية *Ut victoria ejus illustris sit! Cusus est in* urbe *Ḳusṭanṭînîjji anno* 1115.

b) Ar. I. *Ṭuǵrâ.*

Ar. II. ١١١٥ ضرب فى اسلامبول

45.

Numus aureus, iisdem, atque modo laudatus (43), instructus titulis, cusus *eodem loco* et *anno.*

46.

Numus argenteus (Beshlik). Ar. I. *Ṭuġrâ*, cujus ad dextram عدلى exstat.

Ar. II. *Cusus est in* urbe *Ḳusṭanṭînijja* a. 1123 (= 1711/2 Chr.). Supra ٢٩ cernitur.

47.

Numulus argenteus (Pâra). Ar. I. *Ṭuġrâ.*

Ar. II. *Cusus est in urbe Ḳusṭanṭînijja* a. 1143 (= 1730/1 Chr.).

Maḥmûd ben Muṣṭafa

regn. inde ab a. H. 1143 (1730/1 Chr.) — 1168 (1754/5).

48.

Numus argenteus (Ikîlik). Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc.

Ar. II. *Ṭuġrâ.* Infra: *Cusus est in* urbe *Ḳusṭanṭînijja* a. 1143 (= 1730/1 Chr.).

49.

Numus argenteus (Ikîlik), proxime antecedenti simillimus, iisdemque instructus titulis. Cusus *eodem loco* et *anno.*

50.

Numus argenteus (Ọnbeshlik), cus. *eodem loco* et *anno.*

Ar. .I *Sulṭân utriusque continentis* etc.

51—52.

Duo numi argentei (Jârûmlik), cusi *eodem loco* et *anno.*

53.

Numus argenteus (Beshlik), cus. a. 1143 in *Ḳusṭanṭînijja.* In Ar. II. infra ad sinistram عا exstat.

54 — 57.

Quatuor numi argentei (Beshlik), cusi *eodem loco* et *anno*. Nr. 55 et 56 in Ar. II. infra ad sinistram عا exhibent.

58.

Numus argenteus (Onluk), attritus, *cusus* ١١٥٣ في تونس *in* urbe *Tûnus* a. 1153 (= 1740/1 Chr.).

Muṣṭafa III. ben Aḥmad
regn. inde ab a. H. 1171 (1757/8 Chr.) — 1187 (1773/4).

59.

Numus aureus. Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc.

Ar. II. *Ṭuġrâ.* Infra: عز نصره ضرب في اسلامبول ١١٧١ *Ut ejus victoria illustris sit! Cusus est in* urbe *Islâmbûl* a. 1171 (= 1757/8 Chr.)

60.

Numus argenteus (Beshlik?), cusus *eodem loco* et *anno*.

Ar. I. *Ṭuġrâ.* Ar. II. supra ضرب numerale ٧ exstat.

61 — 62.

Duo numi argentei (Beshlik), cusi *eodem loco* et *anno*.

63.

Numus argenteus (Jözlik). Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc.

Ar. II. السلطان مصطفى بن احمد خان دام ملكه ضرب في اسلامبول ١١٧١ *Sulṭân Muṣṭafa filius Aḥmad Chani, cujus regnum diuturnum sit. Cusus est in* urbe *Islâmbûl anno* 1171 (= 1757/8 Chr.).

64.

Numus arg. (Otuzluk). Ar. I. *Tuġrâ.*

Ar. II. *Cusus est in* urbe *Islâmbûl* a. 1171. Supra cernitur ٨٩.

65.

Numus arg. (Jözlik), cusus *eodem loco* et *anno.*

Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc. Inter lineas ٩ exstat.

Ar. II. السلطان مصطفى بن احمد خان الخ

66.

Numulus arg. (Aḳtsha), cusus *eodem loco* et *anno.*

In Ar. II. supra ٧ exstat.

67.

Numulus arg. (Aḳtsha), cusus *eodem loco* et *anno.* Ar. I. *Tuġrâ.*

Ar. II. ١١٧١ اسلامبول فى sine ضرب. Supra ٧ exstat.

68.

Numus aureus. Ar. I. سلطان مصطفى خان *Sulṭân Muṣṭafa Chân.*

Ar. II. ١١٧٣ ضرب فى تونس *Cusus est in* urbe *Tûnus* a. 1173 (= 1759/60 Chr.).

69.

Numus aeneus, vehementer attritus, iisdem instructus titulis si a notatione anni, qui hic est 1174 (= 1760/1 Chr.), discesseris.

70.

Numus argenteus (Beshlik), cusus in urbe *Miṣr* a. 1187 (= 1773/4 Chr.).

71.

Numus argenteus (Beshlik?). Cus. *eodem anno* in urbe *Kusṭanṭînijja.* Ar. I. *Tuġrâ.* In Ar. II. supra ٥ exstat.

72.

Numus argenteus (Iklik), cusus *eodem loco* et *anno*.

Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc. Inter lineas numerale ٣ exstat.

73.

Numus argenteus (Otuzluk). Ar. I. *Sulṭan utriusque continentis*.

Ar. II. *Tuġrâ;* infra ١١٨٧ ضرب ى قسطنطينية *Cusus est* in urbe *Kusṭanṭînijja* a. 1187 (= 1773/4 Chr.).

Abd-al-Ḥamîd ben Aḥmad

regn. nide ab a. H. 1187 (1773/4 Chr.) — 1203 (1788/9)

74.

Numus argenteus (Altmishlik). Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc.

Ar. II. السلطان عبد الحميد بن احمد خان دام ملكه ١١٨٧ ضرب فى قسطنطينية *Sulṭân ʿAbd-al-Ḥamîd filius Aḥmad Chân, cujus regnum perpetuum sit. Cusus est in* urbe *Kusṭanṭînijja* a. 1187.

75.

Numus argenteus (Altmishlik). Ar. I. سلطان البرين وخاقان البحرين السلطان عبد الحميد خان عز نصره *Sulṭân utriusque continentis et Châḳân utriusque maris, Sulṭân Abd-al-Ḥamîd Chân, cujus victoria illustris sit.*

Ar. II. ١١٨٨ ضرب فى تونس سنه *Cusus est in* urbe *Tûnus anno* 1188 (= 1774/5 Chr.).

76.

Numus argenteus (Onbeshlik). Ar. I. *Tuġrâ.*

Ar. II. ۱۲۰۳ ضرب فی اسلامبول *Cusus est in* urbe *Islâmbûl* anno 1203 (= 1788/9 Chr.). Supra ۲ exstat.

77.

Numus argenteus (Pâra). Cusus *eodem loco* et *anno.* In Ar. II. supra ۲ exstat.

78.

Numus argenteus (Jârimlik), *cus. eodem loco* et *anno.* In Ar. II. supra ۱۲ exstat.

79.

Numus argenteus (Jözlik), *cusus eodem loco* et *anno.* In Ar. II. supra ۱۵ exstat.

80.

Numus argenteus (Jözlik). Ar. I. *Sulṭân utriusque continentis* etc.

Ar. II. ۱۲۰۳ ضرب فی اسلامبول *Cusus est in* urbe *Islâmbûl anno* 1203 (= 1788/9 Chr.).

81.

Numus argenteus (Altmishlik). Ar. I. *Tuġrâ.*

Ar. II. ۱۲۰۳ ضرب فی اسلامبول *Cusus est eodem loco* et *anno.* Supra ۳ exstat.

82.

Numus argenteus (Ikilik), proxime antecedenti omnino congruens. In Ar. II. supra ۷ exstat.

Salîm III. ben Muṣṭafa
regn. inde ab a. H. 1203 (1789 Chr.) — 1222 (1807/8).

83.

Numus argenteus (Beshlik), attritus. Ar. I. سلطان سليم خان . . نصره *Sulṭân Salîm Chân, cujus victoria* illustris sit!

Ar. II. ١٢١١ ضرب فى جزائر *Cusus est* in urbe *Ǵazâïr* (Algier) a. 1211 (= 1796/7 Chr.).

84.

Numulus argenteus (Aktsha). Ar. I. *Ṭuǵrâ.*

Ar. II. ١٢١٣ ضرب فى قسطنطينية *Cusus est in* urbe *Ḳusṭan-ṭînijja* a. 1213 (= 1798/9 Chr.). Supra ٢٣ exstat. Numerale attritum est.

85.

Numus argenteus (Pâra), cusus in urbe *Miṣr* anno 1213. Supra ضرب exstat ٣.

Maḥmûd II. ben Abd-al-Ḥamîd
regn. inde ab a. H. 1223 (1808 Chr.) — 1255 (1839).

86.

Numus aureus. Ar. I. *Ṭuǵrâ* cujus ad dextram عدلى i. e. *justum pondus habens* exstat.

Ar. II. ١٢٢٣ ضرب فى دار الخلافة العليه *Cusus est in domo Chalîfatus supremi* (i. e. Constantinopoli). Supra ١٥ exstat.

87.

Numus aureus. Ar. I. *Ṭuġrâ,* cujus ad dextram عدلى exstat. In margine, tribus in areolis: سلطان سلاطين زمان *Sulṭânus Sulṭânorum temporis praesentis.*

Ar. II. ۱۲۲۳ ضرب فى قسطنطينية *Cusus est in* urbe *Ḳusṭanṭînijja* a. 1223. Supra ۲۳ exstat.

In margine, tribus in areolis, محمود خان غازى *Maḥmûd Chân bellator* (pro fide Muḥammadana).

88.

Numulus aureus. Ar. I. *Ṭuġrâ.*

Ar. II. ۱۲۲۳ ضرب فى قسطنطينية *Cusus est in* urbe *Ḳusṭanṭînijja* a. 1223.

89.

Numus aureus. Ar. I. *Ṭuġrâ;* ad dextr. عدلى. In margine: سلطان سلاطين زمان عدلى محمود خان *Sulṭânus Sulṭânorum temporis praesentis generosus* (? عدلى) *Maḥmûd Chân.*

Ar. II. ۱۲۲۳ ضرب فى قسطنطينية المحروسة *Cusus est in* urbe *Ḳusṭanṭînijja custodita* a. 1223. Supra ب exstat ۱۹.

In margine: دام ملكه وسلطنته الى اخر الدوران *Cujus imperium et regnum vigeat usque ad ultima tempora.*

90.

Numulus aureus. Ar. I. *Ṭuġrâ.*

Ar. II. (?) ۱۲۲۳ ضرب فى مصر *Cusus est in* urbe *Miṣr* anno 1223 (?). Numerale non distincte exaratum est. Supra ۱۹ exstat.

91.

Numus argenteus (Pâra?). Ar. I. *Ṭuġrâ.*

Ar. II. ۱۲۲۳ ضرب فى قسطنطينية *Cusus est in* urbe *Ḳusṭânṭînijja* a. 1223. Supra ۳۲ exstat.

92.

Numus argenteus (Otuzluk), cus. *eodem loco* et *anno*. Supra ضرب exstat ٢٥.

93.

Numus argenteus (Otuzluk), cus. *eodem loco* et *anno*. Supra ضرب exstat ٢٨.

94.

Numus aeneus (5 Pâra). Ar. I. *Ṭuġrâ*.

Infra ٥ پ i. e. 5 Pâra.

Ar. II. ضرب فی مصر ١٢٢٣. Supra ب numerale ٢٩ exstat.

95.

Numus argenteus (Ġrûsh), cus. *Constantinopoli eodem anno*.

96.

Tres numi argentei (Altmishlik), cus. *eodem loco et anno*. In Ar. I. ad dextram τοῦ *Ṭuġrâ* exstat عدلی.

97.

Numus argenteus (Onbeshlik). Cusus *eodem loco* et *anno*. In Ar. II. supra numerale ٣٠ exstat.

98.

Numus argenteus (Iklik), cus. *eodem loco* et *anno*. Ar. I. ut in antecedentibus.

99.

Numus argenteus (Onbeshlik), cusus *eodem loco* et *anno*. Supra ضرب exstat ٣٠

100.

Numus argenteus (Onluk?), cusus *eodem loco* et *anno*. Supra ضرب exstat ٣٠; Ar. I. *Tuġrâ*.

101.

Numus argenteus (Beshlik), cusus *eodem loco* et *anno*. Etiam hic in Ar. II. supra ٣٠ exstat.

102.

Numulus argenteus (Pâra), cusus *eodem loco* et *anno*. In Ar. II. supra ٣ exstat.

103.

Numus argenteus (Onbeshlik). Ar. I. سلطان محمود خان عز نصره *Sultân Mahmûd Chân, cujus victoria illustris sit.*

Ar. II. ضرب فی جزائر ١٢٣٥ *Cusus est in* urbe *Ǵazâïr anno* 1235 (= 1819/20 Chr.).

104.

Numus argenteus (Altmishlik).

Ar. I. سلطان البرین ‖ وخاقان البحرین ‖ السلطان محمود ‖ خان عز نصره

Ar. II. ضرب فی جزائر ١٢٣٦ *Cusus est in urbe Ǵazâïr* anno 1236 (= 1820/1 Chr.).

105.

Numus argenteus (Altmishlik), *cusus eodem loco* et *anno*.

106.

Numus aureus, tenuis. Ar. I. سلطان محمود

Ar. II. ضرب فی جزائر ١٢٤٤ *Cusus est in* urbe *Ǵazâïr* anno 1244 (= 1828/9 Chr.). Supra ٧ exstat.

107.

Numus argenteus (Beshlik). Ar. I. سلطان محمود خان عز نصره

Ar. II. ضرب فى جزائر ۱۲۴۴ *Cusus est in* urbe *Ǵazâïr* anno 1244. Supra ut in modo antecedenti.

108.

Numus argenteus (Beshlik). Ar. I. *Ṭuġrâ.*

Ar. II. ضرب فى جزائر ۱۲۴۵ *Cusus est in* urbe *Ǵazâïr* anno 1245 (= 1829/30 Chr.).

109.

Numus argenteus (Onbeshlik), *cusus eodem loco* et *anno.*

110.

Numus argenteus (Onluk?). Ar. I. سلطان محمود خان عز نصره

Ar. II. ضرب فى جزائر ۱۲۴۸ *Cusus est in* urbe *Ǵazâïr* anno 1248 (= 1832/3 Chr.).

111.

Numus argenteus (Iktlik).

Ar. I. سلطان البرين ‖ وخاقان البحرين ‖ السلطان محمود ‖ خان عز نصره

Ar. II. ضرب فى جزاير ۱۲۴۹ *Cusus est in* urbe *Ǵazâïr* anno 1249 (= 1833/4 Chr.).

ʿAbd-al-magîd

regnat inde ab a. H. 1255 (1839/40 Chr.).

112.

Numus argenteus (Beshlik), *cusus in* urbe *Kusṭanṭînijja* anno 1255 (= 1839/40 Chr.).

113.

Numus argenteus (Beshlik). Ar. I. *Tuġrâ.*

Ar. II. ١٢٥٥ ضرب فى قسطنطينية Supra ضرب numerale ٢١ exstat.

114.

Numus argenteus (Ikilik). Ar. I. *Tuġrâ*, infra ٩ سنه

Ar. II. ١٢٥٥ عز نصره ضرب فى قسطنطينية *Ut victoria ejus illustris sit! Cusus est in* urbe *Kusṭanṭînijja* a. 1255. Numerale illud ٩, quod infra sub *Tuġrâ* exstat, quid significet equidem nescio. Annum coepti imperii eo non notari, numerale Areae secundae docet.

115.

Numus argenteus (Altmishlik), *cusus eodem loco* et *anno.* In Ar. I. infra sub *Tugrâ* ٩ سنه exstat.

116.

Numus argenteus (Onbeshlik), *cusus eodem loco* et *anno.* In Ar. II. supra ٢ exstat.

117.

Numus argenteus (Otuzluk), *cusus eodem loco* et *anno.* In Ar. I. infra ٩ سنه.

118.

Numus argenteus (Onbeshlik), *cusus eodem loco* et *anno.* In Ar. I. infra ٨ سنه.

119.

Numus argenteus (Onluk), cusus *eodem loco* et *anno*. In Ar. I. infra ٩ سنه exstat.

120.

Numus aeneus (5 Pâra). Ar. I. *Ṭuġrâ*. Infra ٩ سنه.

Ar. II. in med. ٥ (i. e. 5 Pâra), in margine: عز نصره ضرب فى قسطنطينية ١٢٥٥ *Ut victoria ejus illustris sit. Cusus est in* urbe *Kusṭanṭînijja* anno 1255.

121.

Numus aeneus (Pâra). Ar. I. *Ṭuġrâ*. Infra ٩ سنه.

Ar. II. in med. ١, marg. ut in proxime antecedenti. Cusus *eodem loco* et *anno*.

Numi Sulṭânorum ʿOṯmânidarum incerti.

1.

Fragmentum numi argentei, haecce exhibens: .. سليم .. خان

Ar. I. ؟ . . مراد

2.

Numus argenteus. Ar. I. *Ṭuġrâ*. Ar. II. .. ضرب فى مصر سنه ص

3.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. سليمان || عـادل . . . . سليم شاه . .

Ar. II. in med. مراد in areola. Marg. ٣٩ vel ٢٩ . . ضرب.

4.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. السلطان العا . . السلطان . . سلـ . .

Ar. II. ؟سليمـ . شاه

5.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. . قسطنط || ضرب || . نصر ــز
Ar. II. مراد بن || ب

6.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. . . سلطان احمد بن
Ar. II. . مصر . ضر . . .

7.

Fragmentum numi argentei. Ar. II. ضر . . مصر

8.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. سلطان محمد بن . . . . د
Ar. II. ضر . مـ . .

9.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. المنصر(?) Ar. II. ضرب نصر(?)

10.

Fragmentum numi argentei. Ar. II. مصر .

11.

Fragmentum numi argentei. Ar. II. قسطنـ . .

12.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. . . بن سليما . Ar. II.
ضر . . نصر

APPENDIX.

Numi Muḥammadani incerti.

1.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. . . . ىلد || . . بالهدى
Ar. II. . . ناطا صر لنا . || . . المـ السلطان

2.

Fragmentum numi argentei. Ar. I. . المنط || . المهد
Ar. II. . . ولد و || . . عبد || الله

3.

Numus aureus. Ar. I. السلطان حسن الدين
Ar. II. ادام الله عزّه وسنّه

CLASSIS DUODEVICESIMA.

Numi Sharîforum Mauritaniae.

Urbes monetales.

تطوان, رباط الفتح, السويره (= الصويره ? cf. *Fraehn* Rec. p. 537) طنجه, فاس, مراكش, مكناس.

1.

Numus argenteus, attritus.

Ar. I. احد . . حد   Ar. II. 1187 || عام

2.

Numus aureus. Ar. I. et II. in med. folium. Marg. ضرب باس 1252 عام (فاس i. e.) *Moneta* urbis *Fâs* cus. *anno* 1252 (= 1836/7 Chr.).

3.

Numus aeneus, rudissimae artis. Ar. I. *Sigillum Salomonis.* Ar. II. 1263 (= 1846/7 Chr.).

4.

Numus argenteus. Ar. I. 1267 عام (= 1850/1 Chr.). Ar. II. (كش) بمرا . ضب *Cusus est in* urbe *Marrâkush.*

5.

Numus argenteus, attritus. Ar. I. (?) لد P (?) ضرب محمود Ar. II. 1268 عام (= 1851/2 Chr.).

6. 7.

Duo numi aenei, in Ar. I. *Sigillum Salomonis,* in Ar. II. 1268 exhibentes.

8 — 11.

Quatuor numi aenei, proxime antecedentibus formâ minores, iisdem instructi titulis.

12.

Numus argenteus, tam vehementer attritus, ut, quo anno cusus sit, cognosci nequeat.

CLASSIS UNDEVICESIMA.

Numus Imâmi Arabiae felicis.

ʿAbd-allâh Al-Manṣûr billâh.

Numus argenteus, vehementissime attritus et deminutus. Scripturae genus recentioris memoriae esse videtur.

Ar. I. flosculus (?) hâc inscriptione marginali cinctus: المنصور عبد الله المنصور بالله vel بالله ع(بد) الله ʿ*Abd-allâh* (?) *al-manṣûr billâh.*

Ar. II. عز نصره ضربت (sic pro ضرب) ١١٤٧ بصنعا(?) *Cujus victoria illustris sit! Cusus est* numus in urbe *Ṣanʿâ* anno 1147 (= 1734/5 Chr.). Numerale paululum est attritum.

Nota insolitum illud ضربت obvenire etiam in numo Imâmi Arabiae felicis *eodem loco* cuso, a *Fraehnio* in Opp. posthumis ed. *Dorn* I. p. 384. Nr. 2 laudato. Cf. *Tychsenii* Introd. p. 188 ss.

APPENDIX

Christiani numos titulis Arabicis signantes.

I.

Numus Normani regis Siciliae*).

Urbes monetales:

بری, سقلية (vel صقلية) مسانا (vel مسانه).

Guilielmus I.

Numulus aureus. In Ar. I. leguntur haec per orbem disposita: الملك غليلم المعتز بالله *Rex Guiliemus gloria per Deum excellens.*

Marginis inscriptio paene tota vel abscisa vel attrita est; non legi possunt nisi haec: ـبمسانا سنـ i. e. بمسانا سنة *in* urbe *Mesânâ an*(no) . .

In Ar. II. graeca inscriptio hunc in modum disposita exstat:

IE	XC
NI	KA

Inscriptio marginis paene tota est deleta; nihil superest nisi ـمسانا i. e. nomen urbis Mesânâ. Quo anno cusus sit, certo cognosci nequit.

---

*) Cf. de numis a Normanis in Sicilia cusis: *Spinelli* Monete cufiche battute da Principi Longobardi etc. Napoli, 1844.

II.

Numi Regum Pagratidarum in Georgia.

Urbs monetalis: تفليس

Irakli.

1.

Numus argenteus, mutilatus. Ar. I. الحمد لله ربّ العالمين *Laus sit Deo, domino mundorum!* (Sur. I, 1.)

Ar. II. ١٢١١ ضرب تفليس *Moneta* urbis *Tiflis* cus. *anno millesimo ducentesimo undecimo* (1211 = 1796/7 Chr.). Supra in areola vestigia τοῦ يا كريم *O Benigne!*

2.

Numus argenteus, easdem inscriptiones exhibens, cus. *eodem loco* et *anno*, sed addito in Ar. II. supra in areola incluso: يا كريم *O Benigne!*

3.

Numus argenteus, cusus *eodem loco* et *anno*.

4.

Numus argenteus, cusus *eodem loco* et *anno*.

5.

Numus argenteus, in Ar. II. ١٢:٢ ضرب تفليس *Cusus in* urbe *Tiflis anno 1212* (= 1797/8 Chr.) exhibens. Quod in legendo numerali decimali haesitarem, non fuit; ١ sine dubio paululum attritum est, unde : illud dubium exstitit. Aliis in numis, anno 1202 cusis, a *Fraehnio* (Rec. p. 544) laudatis, numerale ١٢٠٠٢ scriptum est, quod τῷ : minime congruit.

TYPIS F. A. BROCKHAUS, LIPSIAE.

III.

Europaeorum in India Orientali Collegia Mercatoria.

A.

Britannorum.

1.

Numus aeneus. In Ar. I. insigne Collegii Mercatorii Ind. Or. Britann. exstat; infra: „Auspiciis Regis et Senat. Angliae 1803. Marg. „East India Company."

Ar. II. x Cash || است || دو فلوس || ده كاس

2—3.

Duo numi aenei. Ar. I. ut in proxime antecedenti.

Ar. II. xx Cash || است || چهار فلوس || بيست كاس

4.

Numus argenteus. In media Ar. I. effigies Reginae Victoriae. Marg. Victoria Queen.

Ar. II. One Rupee || 1840 || يك روپيه Marg. „East India Company."

5.

Numus argenteus. Ar. I. ut in proxime antecedenti.

Ar. II. ¼ Rupee. || 1840 || چهار آنه Marg. „East India Company."

6.

Numus argenteus. Ar. I. ut in modo antecedenti.

Ar. II. Two Anas || 1841 || دو آنه Marg. „East India Company."

7.

Numus aeneus. Ar. I. Insigne Collegii Mercatorii Ind. Or. Brit. Infra 1835. Marg. „East India Company.“

Ar. II. ايك پاى || One quarter Anna.

Sumatra.

8.

Numus argenteus. Ar. I. ١١٩٧ || دوا سوكتوه || اواغ كمفنى || ٢ *Moneta**) *collegii* (Company) *mercatorii* || *duo sûkû***) 1197.

Ar. II. 2
FORT MARLBRO
1783.

B.

Batavorum.

1.

Numus aeneus. Ar. I. Gallus. Marg. تانه ملايو

Ar. II. سات كفغ Supra ١, infra ١٢٤٧ (= 1831/2 Chr.).

2.

Numus aeneus. Ar. I. ut in modo antecedenti.

Ar. II. valde obscura litterarum vestigia exhibet. Infra ١٢١١ = 1796/7 Chr.).

---

*) De vocabulo *wang* vid. *Marsden* l. l. p. 810. not. 1.

**) *Marsden* l. l. „two sûkûs or quarter parts of the dollar.

TYPIS F. A. BROCKHAUS, LIPSIAE.